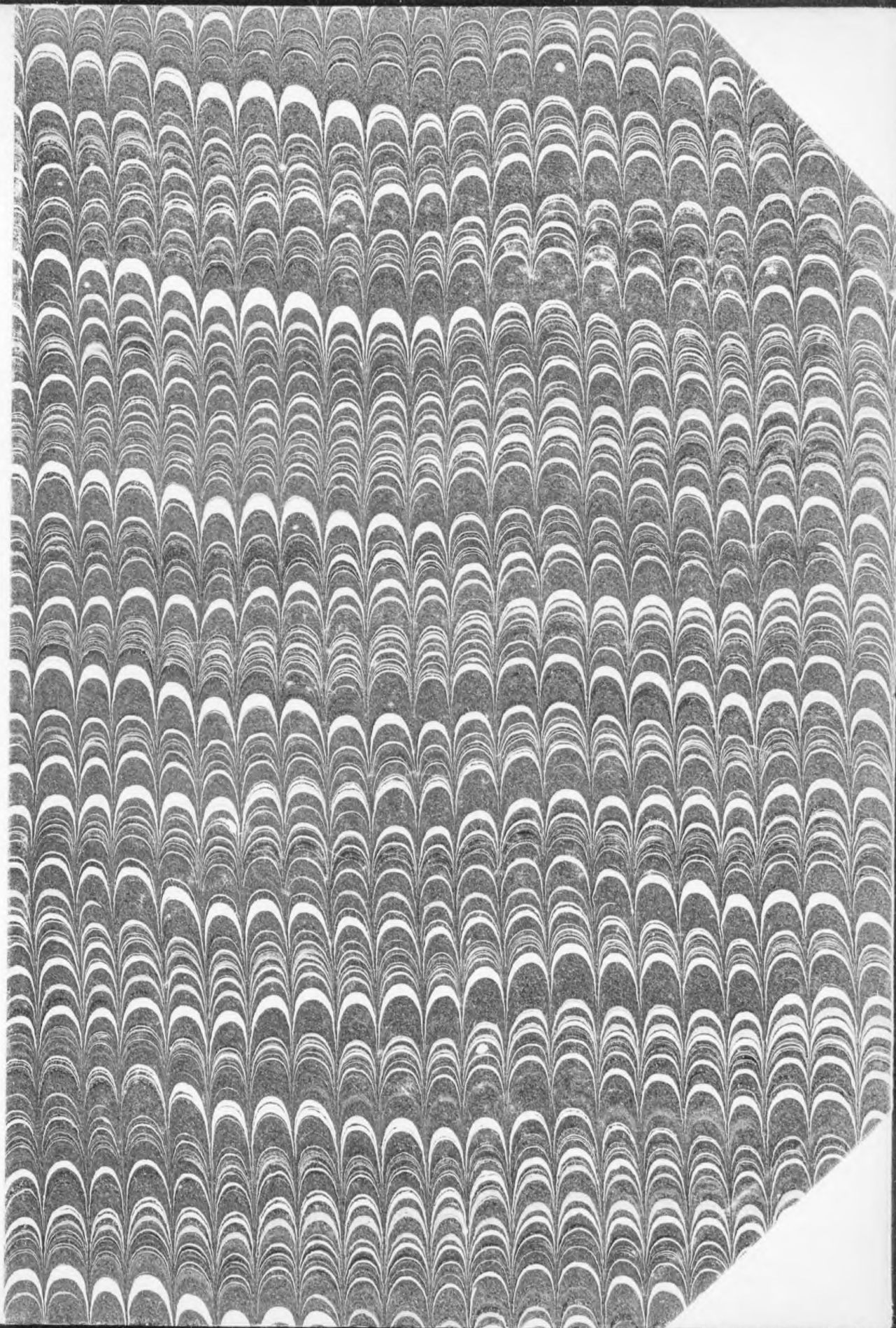

UBL: BKNOOG 241

241

Boekenoozen

241.

18241

D E N
SPIEGEL
D E R
JONKHEYD,
D I E N E N D E

Voor alle Jonkheyd, d'Eerbaerheyd en Deugd
beminrende, tot eenen.

SPIEGEL,

*Laet sy in siende / mogten leeren hoe sy hun selven be-
hooren te houden in hun inwendig gemoet / in hun
uytwendig gaten / staten / kleedinge / sprekten /
eten ende alle ander gelact.*

Rethoryk gemackt by H. A.

Van nieuws overzien ende verbeterd.

T O T B R U S S E L ,

By PAUWELS, Drukker en Boek-verkooper in de
Heuvel - Straet.

(10e eeuw)

Den autheur tot alle Jongers.

Spiegeld hier gy jonge zinnen /
Wilt in eenen Spiegel tot uwer daeten /
Een goed onderwys sult gy hier gewinnen /
Van het gene dat nooddelijk is te doen oft laeten :
Hoe gy u houden zult in huss en op der straeten /
Weer met Leeringe zeer noodig om te weten /
Lesen sult gy het verstand daer af daeten /
Ende de spijle ontginnen naer mijn vermeten /
Zult gy hier in binden / dus wilt daer op agten /
Lesen al te meten / en haud het in u gedagten.
Al en is het niet seer gesteld Kerchorghelikh /
En wilt dat zoo zeer niet aenschouwen /
Ziet meer op de Leeringe dijdelykh /
Van op myn simpel gedigt in trouwen /
Gy sult daer binden naer mijn onthouwen /
Hoe gy u in alles sult moeten waegen /
Ik hope is dat gy 't wilt onthouwen /
Dat gy hier niet te vergeefs en zult vloegen /
Ik weet dat het menigen zal mis oegen /
Dat den eenen behaegt / een ander misghijt met pragt // hier /
Wat doet men ter wereld het word veragt // schier ;
Tot teken mynder Jonken gestaedig /
Hebbe ik 't allen in ditte geschreven /
Om u jonge Jonkheyd te wesen beraedig /
Hoe gy met eeren zoud moogen leben /
Behent dees mijn vermaan / gy en zult niet faelen /
Niet dat nooddelijk is / en isser uyt gebleven /
Want van alles heb ik willen verhaelen ;
Leest'er naer / gy en zult niet dwaelen /
Reemt in dank / al en is't niet hanstig // gedaen // zyn ;
Wat uyt goedgepö geschied / moet jonstig // ontsaen // zyn.

PRINCE.

Gy jonge kerken / zoo groot zoo kleyne /
Ik schenck t'u gemeyne / uyt joncke boorzwaer :
En bidde u alle uyt goederiere certyne /
Laet het quaed / volgt de Godrbzugtighepd naer :
Gemind u Zalighepd boven schatten / naer Schijfes verklaer /
MILDERNEDEN **M**ij zy gy nog teer en jong van daegen /
LETTERKLINDE **D**est volherdig in het goed / schouwt de hoose schaar /
TE LEIDEN **O**p dat gy naemaels uwen Heer moogt behaegen /
Ziet uwen eyd is hoer en zeker by blaegen /
Gouen hier mede : Godt wilt u in den ghen sparen /
En naer u hoed met zyn uyt-verhozen gaeren.

D E N S P I E G E L D E R J O N K H E Y D.

Godt sult gy vreesen boven al.

Wien van de Jongherd noch onbekent // is /
Hoe hy seelike soude verkeeren /
Satn / statn / en spreken daer iemand ontrent // is /
My besende sal hy dat soek beeren.
Int herte soek ik hem beruysen Godt te seeren /
Al dat hem moodelike soude mogen beseten /
Wat hy doen of laten sal / tot den gde vermeten /
Hoe hy hem houden sal / by elk een gepreken /
Oet meer anders Leeringen uyt gelesen /
Sub hoort gy Jongherd naer myn bevoeren // al :
Wie goeden raed volgt / nimmermeer qualike doen // sal :
Door een beginsel der den gden is dit moodelike /
Dat gy den Heere vreeset ende ontsiet /
Wie dat niet en doet salicert grootelike :
Wat hy begint t'en succedert niet /
Sonder Godt hulpe en vermag niemand ied /
Sonder zyn gratie zyn vby keranke vatten /
Hy is de fonteyne daer 't al uyt vlied /
Soekt hem in den gde hy en sal u niet verlaten :
Maer sal in alle u komen ter vatten /
Sub vbilt u herte en sinnen tot hem keeren :
't beginsel der vbyheyd is de vrees des heeren.
De vrees des heeren is eens sterck fondatis //
Dat alle den gdelike vberken by groeyen /
Wie den Heere vreeset / Godt geest hem gratis /
Alle vbyheyd latt hy in hem vloeyen /

De vreesse des Heere doet't ryt der Sobelwater bloeyen /
 Alle schatten der deugden zijnder in geleyen /
 Se vreesse des Heere doet alle quaed verfoeyen /
 Alle bedrog Sobord by haer verfleeyen /
 Voor haer Sobord de saligheyd verkreagen /
 Want alle booghheyg Sobord van haer afgeyend /
 Se vreesse des Heere is van alles het fundament.

DW ge Jongers noch iong van jaeren /
 Hebt de vreesse des Heere altyd voor vogen /
 Van de rechte paden te gaen en Sobilt niet gedoogen /
 Onderhoud Godt Gebod / Sobilt u best Vermoegen toogen /
 Laet zijn Sobeth in uobb herten Siboris // zijn /
 Wilt u noch iong onder zijnen Sobille boogen /
 En laet nimmermeer zijn Soboord uyt u memorie // zijn /
 Siet dat ge zijnen Sobille in u herte prent /
 Wel den genen die hem van ionke tot deugden Sobend.

GOdt heeft in alfulke Jongers een behaegen /
 Sie hen selven droeg tot hem begeven /
 Tobelke eerijds aen David naer des Schrift gebragen /
 Want hy om zijn deugdelijke leven /
 Op genomen Sobord ende verheven /
 Van Godt den Heere tot eenen Koning machtig /
 Sie anderz een schatp herder Sobatr gebleven /
 Maer zijn deugdelijke leven sodas Godt gedachtig /
 Godt bemintse die hem vreesen Sobatrachtig /
 Tot alle plattsen is hyse behoedig /
 Wie God vreesst leetse altye voorspoedig.

Hoe men hem sal begeven tot deugdelijke manieren.

BEgeest u altyd tot deugdelijke manieren /
 Soekt Sobijghheyd in u ionge datgen /
 Met alle serbathheyd Sobilt u verrieren /
 Soo sal u ieder een goede ionste toe draegen /
 Goede exempelten laet u behaegen /
 Voorsett u altyd van een goede saeme /
 Dat u profytelijke is / Sobilt datr naer draegen /

Orict

Orict beter ter Wereld dan eenen goeden naem /
 Want hy den mensch maekte lofsaeme /
 Ja eenen goeden naem is van soo grooter Soerden /
 Dat hy beter is dan alle schatten der eerden.

GEeld ende goed is vergankelijc :
 Kostelijke Furbeelen hoe groot van pryde /
 Worden metten tijd oud ende krankelijc /
 Soo ons betuygt Salomon seer Soyde /
 Een menschen leven is kranker dan yde /
 Maer eenen goeden naem doet altyd leven /
 Veel Heylige Mannen (naer mijn adyde)
 Zijn over lang gestorven / maer hinnen naem is gebleven /
 En den naem van alle geleerde Sobord verheven /
 Al sterft den mensch hy blijft in glorie /
 Eenen goeden naem duerd ewigker memorie.

Desen naem hebben sy alleenelijc verkreagen /
 Om dat sy hun ter deugd begeven met Soyde /
 Se gemachten des Werelds zijn verkreagen /
 En schikten tot goede manieren altyd /
 Bemind van de deugd ge Jongers sonder respijt /
 Om u selven van eenen goeden naem te voorstien /
 Een Sobelken dueren sal nae u overlid /
 Want dien gedenken sullen alle liden :
 Laet goede exempelten uyt u bespien /
 Een iegelijc sal u prijsen tot elken Heere /
 Eenen goeden naem en sterft nimmermeer /

GElyc de deugd nimmermeer en kan vergaen /
 Soo duerd eenen goeden naem volc ewiglijc /
 Hondert jaeren nae de dood (Sobilt verstaen)
 Word eenen goeden naem vernatert sonder besoyc /
 Geld en goed vergaet voorvater als slijc /
 Als volc ander Furbeelen / 't en mag al niet dueren /
 Maer eenen goeden naem is authentijc /
 Sie en kan niemand onder d' aerde dueren /
 Maer blijft ewelijc onder syn gebueren /
 Om Jongers maekt u met deugden bevereld /
 Eenen goeden naem is beter dan schatten der Wereld.

B

Hoe men hem houden sal s'morgens als men wakker word.

S Morgens als gy uryt den slap ontspringt /
 Dankt den Heere dat hy u door syn genaede
 Verbaert heeft van den vyand / die ons altyd omringt /
 Soekende elken te verflinden / 't zy droeg of spaede /
 Bid hem dat hy u dien dag van den quaede
 Verbaert door zyn barmhertigheyt niet om te doorgrondt /
 Op dat gy dien dag uryt synen vade
 Niet en valt door duypelē listige vonden /
 Voort dat hy u verbaert van alle sonden /
 Beweeld ziele ende lichaem sonder dwaelt /
 Sie God verbaert en zal nimmermeer faelen.

S Egt: O almogenden vader / die sonder end // zyt /
 O vryghēyde des Soons / die altyd sulc regneren /
 O heyligen Geest / die ewig regent zyt /
 Sie myn ziele maer u beeld hebt vobilden figuren /
 Om datse soude mogen conquesten /
 Ende veroveren de ongedulke vrengh /
 Ontfermt u myn / verhoort myn suppleten /
 Creemt in verbaerenisse myne jonge iengt /
 Beschermt my desen dag / soo gy allēn intygt /
 Van allen tegenstred en onvoorsienig steru /
 Op dat ik u hier en matelē u Zyk mag be-erven.

D It suldy seggen of diegelike /
 Met den vader ons / vobest gegroet / en 't Heer
 loove krachtig /
 Men derst het u niet stellen in Leihorike /
 It hope dat elc van u dit kan vobatrachtig /
 Leiet satmen met herten indachtig /
 Ende niet al drabbelende sonder versty /
 Een vitzig Gebed met herten krachtig /
 Verhoort den Heere sonder versty /
 Afulke Gebed sal de hemelen door versty /
 Tot dat het komt voor des Heeren Throon /
 Een goet gebed verberst altyd goeden loon.

A lft om tyd id dat gy op moet staen /
 Zegent u in den maen des Heeren /
 Een teeken des Konyn vobilt door u staty /
 Vbaer door den vyand vobilen moet niet onter /
 Voort als gy atugedaen hebt u keerten /
 Handen en aensicht met urben grond vobild vobasschen /
 V Heere en sinnen vobilt tot geen adelheyt keeren /
 En blyft ook des vobinters niet sitten in vasschen /
 Maer (ist mogelike) vobilt u nae de Kerke vasschen /
 Voet alsoo ik u segge / en vobilt u vercloeken /
 Het Zyk Gods verhoort men aldermeest te soeken.

Hoe men schouwen sal hoogmoedigheyt
 ende hooverdye.

R Eynigheyt laet u boven al vbaegen /
 V leed vobel passende (reyn sonder vobelen) /
 V tanden vobilt van onreynigheyt vagen /
 Siet dat u schoenen van u voeten niet en velen /
 V hayr laet altyd seizen uryt u velen /
 Zeynigt u hoofd van vuylicht / en dat zedighe beflert /
 Hebde enig gebrek vobilt dat bedelen /
 Kort en supert urbe nagel / de handen vobit vstert /
 Hond reyne urben neuse / 't aensigt vertert /
 Voort zyt altyd zedig en vbaer van voben /
 En laet de reste de meylēde geprest.

W Iet altyd vriendelike voben van gesicht /
 Al en zyde niet schoon en fratz van ledē /
 En trent daarom niet / maer schilt dat licht /
 Met goede manieren ende heersche zeden /
 't id beter sonder schoonheyt te zyn geteerd /
 Van in schoonheyt tot ongelēckheyt te vsteden /
 Sie schoon ende fratz id / vbaer hy vertert /
 Jo hy bot en plomp / hy vobord luttel ge-eed :
 Want een sonder vryghēyde die in syn schoonheyt verbildert /
 Jo gelike een beeld aen den vobant geschildert.

D E menige hen seer toe- maten /
 Het vobele sonderlinge totverhoort de voben /
 Sie mogen doen dat men Jengere sonde laeten /

Ende doet alleenelike nae myn schryven /
 Laet sulken streelingen der vrouwen blyven /
 Wat sy doen en is niet geoorloft voorbaer /
 Want die alfulke doeren bedryven /
 Gelijken meer een vrouwe dan eenen man / dat's klaar /
 Houd in u kleederen maniere verbaer /
 En wilt u mannelijckheyd niet om verciere // hebben /
 't is schande dat Jongers vrouwen manieren hebben /
Socrates Philosophus hiel voor een sotte kuer /
 Dat de Jongers als een Bruyd verbaeren toegemaakt /
 He seyde dat sy onteerden haer natuer /
 Want nytter natueren verbaeren sy mans gezacht /
 Maer met de kleederen verbaeren sy overde gelacht /
 Schynende vrouwen en geen man te verbaeren /
 Want een vrouwe nae sulke vercieringe haelt /
 Tot uyrbendig citraet is haer herte gezeyt /
 't is haer geoorloft / maer de Jongers niet gepreft /
 Haer kleederen wel fraeykens bereed / zyn /
 Maer een Jongeling sal simpel gekleed / zyn /
Dus gy Jongers laet simpel zyn u habyt /
 Denkt wat u lichaem is als't van de ziel sal schryden /
 Wilt de hooverdye van u keeren niet vlyd /
 Want hooverdye kan den mensch verleyden /
 Wat staet doch den hooverdigen te verbeyden /
 Eene oneyndelike pijn seer verbaer /
 Een hooverdigen maekt hem een groot bereyden /
 Om te vallen in alle sonden voorbaer /
 Waer naer dat volgen sal verdriet en vaer /
 Dus en laet de hooverdye in u niet vermeeren /
 Een hooverdigen verbederstact den heere der heeren /
Denkt wat u lichaem is en verbaer af gekomen /
 't welk gy alsoo sond mogen verciere /
 Wyt der aerden heeft het God genomen /
 Ter aerden moet het verbeder / 't en laet geen tierden /
 Tot een spys der wormen die het niet en sulden vieren /
 O gy hooverdige wilt hier peysen /
 Denkt hoe Lucifer wyt de hemelsche duybieren /

Met

Met de zyne gevallen in de helche fornysen /
 Laet dat exempel agterverbaeren doen veyen /
 Ja wilt in u herte wel doorgronden /
 Hooverdye is 't hoofd van alle sonden /
Sommige seggen selk mag gaen nae zyn macht /
 In de kleederen is geen sonde geleg /
 Het kleed maekt een hooverdig gedacht /
 Dat sy nauw en kennen die hen komen teg /
 Tot alle hooverdigheyd zyn sy geneg /
 Terstond volgt daer wyt haer en nyd /
 Met meer ander sonden die daer wyt te spruyten pleg /
 Dus Jongers dese sotte hooverdye myd /
 Al is sy gemeyn onder de menschen breed en vlyd /
 Laetse nogtand nae myn vermaen / verbaer /
 Een hooverdigen is God eenen vlyd /
Gelijc een lichaem van een doode beest
 Allen stant ter vereld te boven gaer /
 Soo stinkt voor den heere eenen hooverdigen geest /
 Ja vord van hem gehaer boven alle quaer /
 Waer hooverdye is / daer is een herte obstinaer :
 Se hooverdye heeft er menige doen daer /
 Die verlijden saeten in hoogen staer /
 Hooverdige geesten altijd verbaer /
 Wy sien dagelijc hoe de hooverdye doet daer /
 Alle sonden ter vereld geen wytgenomen /
 Zyn eerst wyt hooverdye gekomen /
Der en is geen sonde die God meer misbaer /
 Van de vermaerde sotteheyd der hooverdye /
 Landen en steden vorden daerom geplaer /
 Soo men klaerlyc sien nu in onse tijden /
 Ik verbondeer my als ik sien van beyden /
 Se jonge Jonckheyd alsoo gaen gekleed /
 Och / peys ik / wat groter sottenve /
 Die kleederen zyn met vorden kostelike bereed /
 Soo verquist men zyn geld / dus is myn bescheed /
 Dat de hooverdye een verbaer is van ons lyden verbaer /
 Al geeft God geen geld / hy geeft by lyden verbaer /

O Ver straeten gaende houd u minnelijk /
 Niet loopende hier en daer in eenige vlyken /
 Tegen elk een houd u seer goederterlijck /
 En vilt vol nergens in de huysen vlyken /
 Laet een vlyck u beleeftheyd vlyken /
 En houd u niet hooverdig / maer gemeynelijk /
 Soo vilt tegen den armen als tegen den rijcken /
 Al ist dat gy meerder zijt certeynelijk /
 Het staet seer quaetlijk / en vol vlynelijk /
 Dat den rijcken / den armen versmaet met ontens /
 Te arme bemind altijd Godt den heere.
K Omt u iemand op de straete tegen /
 Als heeren vrietstert / oft lieden met eere /
 Maekt hun plaats in alle vlegen /
 Ondekt u hoofd ten elken heere.
 En denkt in u herte doch nimmermeer /
 Wat hebbe ik te doen met dien oft met desen?
 Bedenkt dat d'eerbidigheyd geschied is God den heere /
 Sie gy iemand van hen hebt verbesen /
 Want hy gebiedt het selfs soo vly besen /
 Dus gy jongers volgt myn intentie /
 En doet u Oversten altijd reverentie.
A ls u iemand aansprekt / neemt af uwen hoed /
 Staet recht op u beenen met eerbarheden /
 En als 't u geoorloft is te antwoorden zijt doch vroel /
 Vilt u vboorden seer frack besteden /
 Antwoord soeteljk met korte reden /
 Wat hebbe ik te doen met dien oft met desen?
 Syn reden lank te beyden / soo de plompaerx nyt deden /
 Se beste antwoorde is kort en klack /
 Siet vol dat u tonge niet te rask en loope / maer
 Onthoud die sententie van den vlijcken /
 Een tonge en moet voor dat herte niet rijcken.
E t siet op den genen die u is vragende
 Niet vreedeljk met snucke vogen /
 Maer manerlijk / 't sal hem zijn behagende /
 En vilt niet met uwen mond staen vogen /

Och met den hoofde invaert henen voogen /
 Want sulke manieren staen seer licht /
 Vlybils te spouwen vilt vol niet voogen /
 En trekt u vlijckbrauwen niet by een te dicht /
 Maer houste properlijk ende betaemeljk /
 Ende als 't pad geeft / antwoord bequaemeljk.
Onder 't spreken vilt u hoofd niet krauwen /
 Och met u handen over 't aensicht vlijcken /
 Oft elders / maer houdse voor u sonder flauwen /
 Herbaerds noch derbaerds en vilt vol niet vlijcken /
 En laet geen ongeschiltheyd aen u vlijcken /
 Bedwingt u vogen / ende vilt voor u sijn /
 Met uwe voeten en vilt vol niet vlijcken /
 Maer houdse stille naer mijn bedien /
 Belegt u vboorden vilt / dat zy tegen vilt /
 Sie u vragt vilt soete antwoord geven /
 Ist uwe geljk niet / toont hem alle eere verheven.
I ordien dat u den naem is onbekent /
 Alle geleerde noemt Meester t'aller tijt /
 Voor vrietstert / Religieusen / dit vilt inprent /
 Sie ons geesteljkke Vaders zijn in v'oberelds steyt /
 Suldy heeren noemen vilt dat vol benijdt /
 Voorts die u geljk is / viltse te saemen
 Broeders en Susters noemen met aller vlijdt /
 Oft vol Vrienden / nae v'lands betaemty /
 Ende lieden Vaders te noemen en vilt u niet schaemty /
 Om den onderdom te eeren toont u altijd vreedig /
 Een onderdom is alle eere vreedig.
E t dekt u hoofd niet voor dat het u vord geseyd /
 Want het is schande voor eenen die noch jonck is
 Antwoordende toont alle eerbarheijd (van jaeren)
 Sijnen naem vilt altemet hoogeljk openbaeren /
 Want 't zal u eere zijn / dus doet nae mijn verklaeren /
 Groote lieden men altijd groote naemen geeft /
 Soo lank als iemand spreekt vilt u vboorden spaeren /
 Verfoest tot dat hy zyn reden voleynd heeft /
 Want daer onder te antwoorden vilt onbeleef /

En als hy u consent geeft om te vertrekken /
 neemt u voorlof en wilt u hoofd ontdekken.

Hoe eenen Jongeling hem sal begeven tot
 leeren lesen en schryven.

Voor al begeeft u gy jonge geesten /
 Tot lesen en schryven in wben tijd /
 En versuymt geen en tijd minst met den meesten /
 Terwylten gy nog jong ende lustig zyt:
 Niemand en kan volsprecken der pennens profijt /
 Want het goed is / dus wilt u daer toe stouwen /
 Leerd / naemaels zal 't bezien tot verwilt /
 Ja in oudheyd zal 't u zeer verwilt /
 Het is voorwaer schande voor mans ende vrouwen /
 Met recht mogten sy veragt byden /
 't is schande niet te konnen lesen en schryven.

Die 't niet en kan moet dierwils wylgen /
 Als andere hier of daer af spreken /
 De voorspraek en kan hy niet gekriegen /
 Van een iegelyk wbdord hy versterken /
 Dus Jongers wbagt u van al sulke gebreken /
 Leerd in u jengd dees edel konste // dier /
 Alle konsten waeren sonder dese besweten /
 Dus wbilt 'er toe draegen goede jonste // hier /
 Sonder de penne niemand oyt iet begonste // schier /
 Want sy helpt hem grootelijck mijn intentie /
 Oyt de konste der penne komt alle scientie.

Sonder de konst der pennens verheven /
 En waer ons geen memorie der oudheyd /
 Want hadden ons Voor-vaders niet geschreven /
 Ons leven waer bot / en sonder bescheit /
 By menschen waeren tot beestige reden verleyd /
 Als grof leuend / onbesneden sonder raed /
 Ons geschriift maekt ons ter deugd bereyd /
 Voor 't lesen van schoon materien t'onster baed /
 Hy leerd onderscheyden goed en quaed /
 Gods wbil en begeerte by hier door kennen /
 Seer wbonderlijc is de konste der pennens.

Dus gy Jongers doet soo ik u leere /
 Begeeft u tot de penne sonder verwaegten /
 Leerd lesen en schryven / 't zal u wbesen seer /
 Grooten lof suldy 'er mede behaeten /
 Men segt de konste is licht om draegten /
 Dus en slagt niet den dooren / maer zyt daer op wverschouwen /
 Weest neerstig / gy sulste in korten dagen
 Konnen leeren / midt gratis van hier wouten:
 En naemaels suldy 'er u noch beloven /
 Leerdse terwylten gy zyt in u jengd.

Qwaed is 't en onproyft in 't openbaer /
 Hem selven hier toe ledigheyd te stellen /
 Leerd wbysselijc / o Jongers / neemt wben tijd waer /
 En wbilt u sinnekens hier toe quellen /
 Schouwt het by zyn van ligte gesellen /
 Die u hier af mogten wbegeen /
 Wilt u tot dese konste altijd stellen /
 Soo moogdy tot meerder komen / en voorderen degen:
 Maer sonder dese en kan daer niet wbdorden verkreget /
 Lesen en schryven moet gy eerst konnen / wbel inprent /
 De konste der pennens is van alles het fundament.

Gy Jongers peyft hier op / en zyt wlijc /
 Soekste in tijds eer dat het valt te laet /
 Naemaels sal sy u geven eer ende prijs /
 Jonge scholieren kriegen in 't beste baet /
 Wie isser dog gekomen tot staete /
 Die dese konste niet en wbilste /
 Het wrouwt menig mensch wben maete /
 Dat hy in zyn jengt hier op niet en giste /
 En met andere sotheyd sijnen tijd verquiste /
 Maer dan ist te laet / want nae vonds vermaet /
 't is quaed oude honden in banden te leeren gaet.

Als 't hondcken jonk is / soo leerd men 't springen /
 't is quaed om wdingen als 't oud is en groot /
 De jengt der kinderen kan men verstand indringen /
 Als sy noch jonk en leer zyn / sonder wbederstand /
 Maer vondheyd te leeren is sotheyd bloed:

Want dan en kan 't niet geschieden bequaemelyk /
 't Verstand is verduyfster / den geest is half dood /
 Maer de Jonckheyd is 't sovel betaemelyk /
 Want die kan voorwaer leeren lof saemelyk /
 En so bilt wyben tijd niet vergeten /
 Sie van jonckwbat leerd sal in zijn oudheyd sovat sobetten.

Leerd de Latynsche Tael.

Noch raede ik u alle seer soysfelyk /
 Leerd de Latynsche spracke niet om sool loven /
 Als een spracke boven d'andere pryffeljk /
 Ja die met recht alle taelen gaat te boven /
 Sy is vermaert in der keeren hoven /
 In alle landen blinkt eloquentie /
 Al soord sy somtyds veragt van den groven /
 Alle geleerde geven ander sententie /
 Boven alle taelen heeft sy pre eminentie /
 Sy is ryker en lieffelyker dan de reste /
 Se Latynsche spracke is boven al de beste.

Die dese kan soord een Man van saemen /
 Synen naem komt tot groote glorie /
 Voor niemand ter sobereld en derst hy hem schatmen /
 Hy komt voorwaer in eenige memorie /
 Wybel / sobetten / menige schoon historie /
 Kan hy verstaen / die hy soord gepreest /
 't is al vast in sijnder herten ciborie /
 Een ander meester kan hy geubest /
 En Jongers leerd dese spracke mit so des /
 sobest neerstig en doet nae mynen raed /
 Sie Latyn kan komt dikwils tot grooten staet.

Latynsche spracke gaat boven geld en goet /
 Tot is hy diese veruymt en niet en leerd /
 Geeft u sinneken hier toe metter soerd /
 Al valt 't sovat sovat / u couragie vermeer /
 Weyst dat het suer naemaet in 't soet verkeer /
 Bedwingt u sinnen tot gehoorsaemheden /
 Naemaet suldy noch soorden gezeerd /
 En leerd het Latyn het soord u gebod.

Seer sovel sy hunnen tyd besteden /
 Sie Latyn leeren in hunnen jongen tijd /
 Met het micken doen sy hun groot profijt.

Het is schande ende oot verkeerdeljk /
 Door eenen die de spracke niet en kan /
 Want hoorende anders spreken geleerdeljk /
 Staet en siet / sobettene nergens van /
 Soord hem sovat gepraegt van eenig geleerd Man /
 Hy staet beschamt als de botte doore dooren /
 Leest men hem ied / hy bedroefd hem alsdan /
 Want hy en kan daer geen verstand nyt gehooren /
 Die so verfoeyt hy zijn ongeleertheyd met verstooren /
 Leerd dan dese spracke over al gemeene /
 Van veel taelen is 't Latijn de fonteyne.

Leerd de Fransche Tael.

Hoort die naemaet koopmanschap soilt hanteren /
 Het zy te sovat oft ook te lande /
 Oft eenige andere saeken soilt administreren /
 En by elk verkeeren als de valians /
 Raede ik te leeren / of het is schande /
 Se francoysche spracke aduyfelyk /
 Want sy gebruykt soord by Mannen van verstande /
 Boven gemeene taelen is sy pryffeljk /
 Sy is in 't hooren voorwaer seer jolijfelyk /
 Seer minneljk ende genoegetjk van thoon /
 Maest het Latijn spant het francoys de kroone.

Seer eerelyk is dese tael ende gezieffelyk /
 Boven veel andere die men gebruykt nu ter tijd /
 Daer thoonen luyden voorwaer seer lieffelyk /
 Se kooplieden is sy tot groot profijt /
 Saecom gebruykt mense over al breed en soyd /
 Sonder dese kan men qualijk koopmanschap gedoy /
 En so Jongers leerde dog met soyd /
 Want sy u noodelyk is nae mijn bevroey /
 Om by elk een te mogen verkeeren doey /
 Want men siet het dagelyk in soep en in stede /
 Sie geen francoys en kan mag niet mede.

Sy is Voorbaer vbeerdig te landerij /
 Al en kan ik't niet veel / nogtans ik'se prylen moet /
 Hoe soetelyk kan sy reden stofferij /
 Elk herte sy verquicken doet ;
 Te is recht dat'se elk eere sal verbijsen /
 Te prylen zijne volk diese soeken /
 Slaemael genietten sy de vrugten die daer nyt rijten /
 Wannet sy hun tot koopmanschap vercloeken /
 Haer soetigheid en waer niet te schryuen in boeken /
 Elk diese kan is sy gezeffelyk :

Boven alle taellen is sy lieffelyk.

Die leerd dese sprake gy jonge sinny :
 Siet wat soetigheid en profijt daer in is gelegij /
 Alle verstandige behoorense te beminny /
 Vilt u vercloeken om te vinden haer vbegin /
 Als een goede liefhebber zijt daer toe genegij /
 Sy breng'er menigen tot hoogen staete /
 Groote genoegte van haer laet ik verubegij /
 In't uzeren suldy nog vinden waete /
 Wat profijt komt nyt eenen ydelen wate ?
 Niet / dus laetse u volk vrot maekten // suet /
 Poo vlijghend suldy in 't eynde geraken // vbel.

Leerd wel Cyfferen.

Noch raede ik u ganschelyk nyt goede jonste /
 Arithmetica te leeren / als de vrede /
 Sy is volk een lieffelyke konste /
 Menige brengt sy tot grooten goede /
 Het is een konste die met'er spoede
 Leerd tellen : en op dat ik in 't kort verhaele /
 Weelderhande dingen leerdse den kloeken van moede /
 Als meten / hoogen / diepen / breedten al te maele /
 Poo leerdse vryelyk zydy Snytsch oft vbaele /
 Soo suldy gearcht vorden by groot en kleene /
 Arithmetica is van de seuen vry konsten eens.

Groot profijt kan elk dese konste geuen /
 Poo zijt neeztig om de selve te vatten /
 Menig mensch vord daer door verheren /

Siese

Siese niet en kan mag de koopmanschap vbel laeten /
 Sy leerd sommen en rekenen tot grooter vatten /
 Wonderlyk zijn deser konsten secreten /
 Al is 't datse de sommige plompaert vatten /
 Leerdse / natmael suldy haer profijt vatten /
 Sie vruchten die daer ongemeten :

Al is sy vbaer om begrypen / u niet en bedroeft /
 Qualijte hy 't soet verdient die 't suet niet en beproeft.

Prijfelyk is Voorbaer deeb edel konste /
 Van Arithmetica tot aller tijd /
 Menige draegen tot haer goede jonste /
 Principelijc de kooplieden vreed en vlijd /
 Want die doet sy seer groot profijt /
 Ende volk die eenige dingen vbillen hanterij /
 Sy vordert menigen mensch / die door haer bedyd /
 Voorfichtig maekt sy elken leerende viderij /
 En veel klyn sommen multiplicerij /
 Volk af en toe doen / in elke aenschouberij /
 Siese niet en kan / het mag hem vbel vrubij.

Die Arithmetica by het francoys kan /
 Wat soude den sulken in koopmanschap gebreken ?
 Hy mag vryelyk handelen met allen mag /
 En die hem draegen antvorden onbesvoken /
 Niet slagende de stommen die niet en konnen spreken /
 In koopen en verkoopen vord hy laet /
 Paer andere seer schandelyk vorden beken :
 En groote sommen heeft hy haest gemaket /
 Poo Jongere / nae dese twee konsten haet /
 It dat gy u ergens vilt toe begerij /
 Het zijn twee konsten vbel vbeerdig verherij.

Welch in eenigen handel profijt doen /
 Leerd dese konsten / oft men sal u blaemen :
 Als gyse kont / sulken sy groot vlijd doen /
 Sy sulken u maeken van grooter saemen /
 Sy dienen by een beyde te saemen /
 Als twee vogelen die te saemen vlijen /
 Een koopman diese niet en kan / mogt hem vbel schaemen /
 Sy laeten haeren Meester selden bedriegen :
 Siese u mispryssen Voorbaer sy liegen :

E

Meent dan wben tijd vbaer vobant sonder faelen /
Verloren tijd en kan men niet vbeder haelen.

Zyt neerftig, wilt gy Konsten leeren.

DW om tot dese konste te geraeken /
Woorstet u van eenen Meester vbel geleerd /
Sent een bitter nood suldy moeten smacken /
En konste door geleerdheyd in u vermeerden /
Siet dat gy wben Meester altijd verzeerd /
Met alle gehoorsamenheid zyt sorgvuldich /
W herte en memorie gelijck tot hem keert /
In zijn vermaeninge vbeest altijd geduldich /
Alle reuerentie zyt gy hem schuldich /
Al it in't beginnel bitter / hebt goeden moel /
Oac het suer volgt gemeynelijck het soel.

Schout ledigheijd tot alle stonden /
Alb Moeder van alle quaed / nae schrijft vermach /
Voor ledigheijd is alle voothejd gevonden /
Ledigheijd heeft menigen veel voothejd doen begaen /
Ledigheijd doet de menschen in een quaed leuen staten /
Ledigheijd is eenen vorkel van alle quaed /
Ledigheijd heeft veel te niet gedaen /
Ledigheijd brengt valschen raed /
Ledigheijd doet den hoovetdigen daelen /
Voor ledigheijd veel subtielle greeften vbaelen.

Ketud u van al dat mogt hinderen /
Op dat gy in konsten moogt profiteren /
En slag niet de vbederspannige kinderren /
Sic tegen de konste altijd murmureren /
Hoe siet men de menige triumpheren /
Sic dese konste bemind hebben / vobant se mitb desen /
Landen en Steden seer dilemael regeren /
Maer vonagtsaemt vorden veragt en mispresen /
Sub gy Jongers / vbilt Lieshebbers der konsten vbesen /
Al it dat sommige die verachten en benijden /
Vouvetende en konnen nimmermeer konste lijden /

DEn neerftigen vbilt altijd gelijck vbesen /
Om te geraeken tot konste naer den vbysten raed /
Soet gelijck het miecken gepresen /
Vbelck den schoonten Somer niet voozby en gaen /

Maer vergadert dan soo veel tot haerder baen /
Om den aenstaenden vwinter daer af te keeren /
Vbelck een iegelijck tot een exempel te bemerken staen /
Om in den somer zijnder jeugt soo veel te verzeeren /
Sat men't in den vwinter synd onderdomb niet heeft ontkeeren /
Maer van alle goed dat men hier mogt opleggen /
It geleerdheyd het best / soo de vbyffe seggen.

HEt is al vergankelijck geld en goed /
Maer geleerdheyd in eeuwighejd duerd /
Sub begeeft u sinnelick hier toe met spoed /
Weyst naemael sal't soet zyn dat nu suert /
Al valle't u vbaer / daerom niet en treurt /
Verdwingt u sinnelick tot gehoorsamenheden /
Houd u eerfaemig ende en maekt u niet bekeert /
Maer geeft u toe met vbellustigheden /
Op sult wben tijd alsoo vbesteden /
Voor arbeid suldy'er aen geraeken snel /
Alb de noot gekraekt is / die keivel suldy smacken vbel.

Zyt neerftig altijd vbaeker ende vloek /
Sic inder Scholen niet met gesloten voren /
Al vbat gy van wben Meester hoort schryft in eenen vork /
En voor al vbilt vbel scherp toe vhooren /
Lesse en laet ook nimmermeer verhooren /
Maer sorgvuldelijck op u ure vbagt /
Seen ding soo kostelijck alb wben tijd verhooren /
Sub siet toe dat gy dien niet klyn en agt /
Veel te studeren schouwt ook by nacht /
Maer neemt den morgenstond tot wben gevinne /
Sen morgenstond is den Geleerden een Writdinne.

Hier mede vbil ik u studenten vermaenen siet /
Hoe gy tot geleerdheyd sult mogen komen /
Maer te schryuen soude ik my schamen schier /
Oft mogelijck quaelijck vorden genomen /
Houd wbe Meester het sal u vromen /
Sic sullen u beter vbyffen de manieren /
Sic hebbe ik hier alleen by vbyllen sommen /
Tot lof ende eer van alle konsten diere /
Sic alleen geuonden vorden met arbeid hieer /
Sub Jongers laet u hier mede genoegen /
Ende vbilt u nae den raed wbb Meesters vreegen:

Hoe eenen Jongeling zyn Ouders alle eere ende gehoorfaemheyd bewyfen zal.

Houd in eeren u Moeder met wben Vader /
 Wilt hem alle onderdanigheijde verbijfen /
 Overpeyst wat last se beyde te gaeder /
 Schad hebben in u priijfen /
 Wie sijn Ouders eerd hy sal noch veriolijfen /
 In den dag zijnder bedingen vobord hy verhoort /
 Godt sal hier sijn lang leuen spijfen /
 Tot allen voorspoed sal hy gaen voort /
 Seb Heeren Benedictie sal vobesen zijn consoort :
 Ende soo in de vobeth is openlijck geschreyen :
 Wie zijn Ouders eert sal lange leuen.

Obedieerise in alles soo gy meugt /
 Alsoo den Heere dat klaerlijck gebied /
 In tijde van noode verbijft haer deugt /
 hebben se gebrek en verlaetse niet /
 In alles vobilt hun verdraegen is /
 Want vermalelijck is hy van God den Heere :
 Siefe vergramt oft vergrammelijck aensiel /
 Sen vuden Tobias gaf zijnen Sone dees leere /
 O Soon (sprak hy) en vergetet nimmermeer /
 O Moeder / maer houdse in vobeedigheden /
 Sedenket wat smerte se om u heeft gelede.

Als it dat se wat straf is in't heeten /
 Weestse nochtant in alles obedient /
 T is soo den vobille Gods ongemeten /
 In alle behoorelijcke eere haer bekend /
 In al wat hen beliest vobeeft content /
 Zyt gehoorfaem in hun goed verbijde /
 Haer goede vermaeninge in u herte prent /
 Sediensstig in alles nae mijn advijde /
 Van anders te doene / hebt een afgrijde /
 Wat se vobillen doet en haer verhoort /
 Wee den Kinde die sijn Ouders verstoort.

Den Soon van Aoe soo 't klaer is blijckelijck /
 Om dat hy zijnen Vader beloech met jolijck /
 Sie ontdekt lag ter aerden subietelijck /
 Word alleen daarom vermalelijck /

Wee

Wet dan de kinderen die nu ter tijde /
 Haer Ouders aendoen leed en verdriet /
 Gelijck datter nu dikwilt gebened met voblijde /
 Maer God die alle dingen aensiel /
 Salste vobaterlijck straffen beteren se hen niet /
 vobant hy vobilt dat mensche in alles sal eeren /
 vobie anders doet en sal nimmermeer prospereren.

Tis vobonder dat zy niet en verjolijcken /
 Sie hun Ouders aendoen travalis /
 By nagten sitten hoereren en drinken /
 Tuyschen en boeven by ligte rapalis /
 vobelck hun Ouders is een quellagis /
 Want hun herte daarom in vobendig treunt /
 Wee hun de gene die met hun speelen een vobalis /
 En verdrinkent al souden se gaen verjcheunt /
 Wee den huysse daer al sulck gebent /
 Wee de kinderen die al sulck bedrijven /
 T is vobonder dat sulck te lijve blijen.

Chrisub Jesub onsen Saligmaker alleene /
 Dieelt zijne Ouders in grooter vobeeden /
 Wesende hun gehoorfaem in 't groot en kleene /
 Soende het gene dat zy op hem begeerden /
 Exempel is dit ons vobornken van onvobeeden /
 Dat vobv volk sulck te doen sulcken poegen /
 Wilt dan gy Jongers daer in volherden /
 Ende hebt dit schoon exempel altijd voor vogen /
 Wilt u Ouders alle dienstbaerheide toegen /
 Sedenkende wat zy om u hebben besoen /
 Eer zy u soo verre hebben gevoen.

Van Heydensche menschen leest men klaerlijck /
 Dat zy hun Ouders grootelijck hebben geerd /
 Antas die Godtruglig Heer vobaterlijck /
 Wannet alv Troepen voborde gedestruet /
 Heeft alleen t leuen van zijnen Vader begeert /
 Verlaetende alle zijn schatten gemeene :
 Pragende hem op sijn schouderen vobeed /
 Voor het vobv in een schipden kleene :
 Spiegelt u hier aen gy Jongers reene /
 Heeft dit gedaen een Heydensch verborren may /
 Weel meer vobv behooren dan.

F

Hoe een Jongeling zyn geentelyke Oversten eeren zal.

Als een goed kind bevyft obedientie /
 Wben geestelyken Vader by naemen /
 Als een Stadhouder in Christus absentie /
 Gods gesalften seer hoog van saemen /
 Een besorger van ons al te saemen /
 Sieb hem elk volk prijs en eere is schuldig /
 Al is't dat'er veel hun vobillen praemen /
 Si is de verblindheijde haerder menigvuldig /
 In zyn gebod vobeeft altyd verduldig /
 Zyn bevel volder doet toont hem alle eere /
 Wie hem vobederstaet / die vobederstaet den Heere.
Voort alle Priesters en geestelyke Ordelaten /
 Sulde als dienars des Heeren houwen /
 Waer se u ontmoeten op vobeg en straeten /
 Bied haer reverentie naer mijn ontfouwen /
 Jesu natvolgers / en der Apostelen in trouwen /
 Besorgers wber zielen als geestelyke Vaders /
 Het gene dat se u leeren vobilt ontfouwen /
 In den tijd der nood zyn 't onse betaeders /
 Onse vertroosteren geestelyke vobeldaders /
 Sub hondse in eeren altyd vobeedig /
 Een Priesters is alle reverentie vobeedig.

Priesters sijn Gods Lidders ons vobruccerders /
 Priesters sijn ons leeraers en absolueerders /
 Priesters sijn Gods dienars in 't aerdsche vobeld /
 Priesters digniteyt en is niet vobespelt /
 Priesters sijn die den zegel van Christo draegten /
 Priesters sijn die de macht des vyands smeld /
 Priesters sijn die onse sonden afwaegten /
 Priesters sijn onse middelars sonder vobtraegten /
 Priesters sijn die bidden voor ons vobheerdig /
 Priesters sijn alle eere vobeedig.

If bidde den Heere dat hy my geest die gratis /
 Dat my een Priesters mag gebentzen /
 Tot mijnder Ziele een confortatie /
 Eer de dood mijn herte sal doen schentzen /
 Op dat den vyand tot ditx urch /

My niet en hindere in eenige passagie /
 By de magt des Priesters en mag den vyand niet dueren /
 Want hy hem vobentent alle sijn rategie /
 Sijn vobvorden bedriegen dat helische imagerie /
 Sub seg ik noch als die 't vobvreedig /
 Den Priesters is alle eere vobeedig.

Hoe een Jongeling de wereldlyke Overheyd eeren zal.

Uden vobereidlijken Heer vobilt onderdaen zyn /
 Oft die geseten sijn in sijn stede /
 Want han bevel moet alsoo ontfanen sijn /
 Als des Konings bevel van goeder zede /
 Sy zyn't die 't Land honden in vobrede /
 Voende over den quaeden punitie /
 Obedientste met alle vobeedigheden /
 Van God hebben se haer Officie /
 Siese vobederseyd doet tegen Gods Justicie /
 vobant soo de Schriftuerer meld /
 Alle macht is van God ingestelt.

Seg zijne die 't quaed van ons leeren /
 Ende ons beschermen in 't kort geseyd /
 Alle vobelvaert daer voby in vobvoreren /
 hangt eygentlyk aen haer mogentheyd /
 Sy straffen den vobvosen om zyn quaed seijt /
 Sien den goeden niet ontfemen /
 Sy moeten op als't haer niet en greyt /
 vobannets ander slacpen ende haer vobermen /
 Sub obedientste als die u beschermen /
 Murmurert niet tegen / vobilt nae reden leeren /
 vobant vobie obedient die vobord vobvoren.

God en vobilt niet dat is certeyn /
 Tegen haer te doene soo 't is bekend /
 Sie eertyds hem stelden tegen d'overste gemeyn /
 Een vobord krempel ende d'ander blind /
 Met pestilentien voborden se om geschend /
 Sommige met donder ende blipen vobvraegten /
 Hoe kleyn misdad vobad in 't oude Testament /
 God en vobilt niet datmen 't eenige dagten /
 Tegen vobvoverheyd sal murmureren oft klagen /
 Maer vobesende tot haer bevel geduldig /
 Elk is sijn overste eere schuldig.

H Et is de Kinderen van Israel quaetlyke gekomen /
 Satte tegen Moyses murmureerden /
 God den Heere heeft hun 't leven genomen /
 Voor vrede ditzen diefe consumeerden /
 Core / Sathan / Abiron die hun volc apponterden /
 Zyn te saemen seer quaetlyke gestorven /
 Want levende versonken in der aerden /
 En hebben de Helle tot eenen loon verborven /
 Sub ontfiet u Oversten en haer Sienaar /
 Obie ander doet sal nimmermeer welc waeren /

O Ok wote Meesters die u instructen /
 Ende alle Heeren van wat raede /
 Suldy altyd onderdaen zijn ende eeren /
 Als die u leeren het goed ende stieren van quaede /
 Doort wot gelijcke wilt vroeg en spaede /
 Gelijke woben Broeder geminnet /
 Denkende dat gy zijt kinderen van eenen saede /
 Die al te saemen eenen Heer en Vader moet bekennen /
 Een hooverdye en laet in u vinden /
 Denkt die hem vernedert wotd verheven /
 Maer die hem verheft is altyd Vernedert gebleven.

Hoe eenen Jongeling hem wagten zal van quaed
 gefelschap.

S Zet met woben dat gy gaet en verkeert /
 Watd u by die opregt en goed zyn van leven /
 Gaer gy mede omgaet / daer wotd gy mede gezet /
 Voor quaed gefelschap menige sweten /
 Contrarie wotd men in 't goed gefelschap verheven /
 Van goed gefelschap kan men wat goeds onthouwen /
 Maer 't quaed leyd menig mensch den wotd bentwen /
 Sy leeren twyffchen / hoereren / rabouwen /
 Alsulke suldy altyd schouwen /
 Denkt op dat wotd en wilt'er op letten /
 Die met den pek omgaet die moet hem besmetten.

D Ze met de wotd omgaet wotd daer by gestigt /
 Maer men wotd verargtet by den woosy /
 Sov ik seg die 't pek hantet besmet hem ligt /
 Alsoo verargtet het gefelschap van den woosy /
 Die God vreesen houd altyd verlossen /

En

En schouwt den quaeden om sijn quaede wotden /
 Al levense in voorspoed / als roode roosy /
 Sulken se neder wotden geslegen /
 Jit dat se hun niet ter dengd en verlegen /
 Waer gyse wotet en siet dat gy van hun scheid /
 Menige ter woteld is door quaed gefelschap verleyd.
 Hoe eenen Jongeling hem wagten sal van oneerbaere
 plaetsen.

A lle herbergen en onetlyke scholen /
 Gaer alle quaed geschied suldy volc schouwen /
 Want daer eylaet veel sinneken wot /
 Gaer leed men boelken by ligte wotden /
 Alsulke huyfen suld gy altyd schouwen /
 Op dat gy niet en valt in blammatie /
 Bedenkt u in tyd wotd mijn lesse onthouwen /
 Sov en komdy ten eynde in geen desperatie /
 Schouwt sulken plaetsen en sulke recreatie /
 Onder het ligt gefelschap laet u niet vinden // wotd:
 Want 't byzijn van wotden menigen verblinden // wotd.

E t veel zijnder eerlyde van wotden bedrogen /
 Wan onterbaer is alleen mijn verhaelen /
 Exempelen siet men nog dagelijcke voor vogten /
 Die wotd / geleertste ende best ter taellen /
 hebben de wotden eerlyde doen wotden /
 Wot grooken staet gebracht tot onteeren /
 Ja menigen hebben zy metter dood doen betaelen /
 Oft ten minsten gesien in groter verfeeren /
 David een Koning ende een vriend des Heeren /
 Jit door een wotd gevallen in sonden /
 Voor een wotd id'er menig ongestadig bevonden.

S Alomon de wotd van God gebenedijd /
 Jit door een wotd gekomen in schanden /
 Sampson den stercksten viel seer subijt /
 Voor een wotd in sijn wyanden handen /
 Virgilius liet hem optrekken in eender manden /
 Aristoteles liet hem van een wotd bereyden /
 Hercules die gedwongen had veel landen /
 heeft om een wotd de dood moeten leyden /
 Veel ander den selften wotd moeten schijden:

G

Sie hier te lang waeren om al te noemen /
 Voor Vrouwen zijn menig in schanden gekomen /
Als Dabab Sampson sterk als Doby hebben geseyd /
 Nogtans dede hem Salila zijn vogen verliezen /
 Want den Jongeling verzeg in benauidheid :
 Om dat hy Helenam hadde gaen verliezen /
 Vrouwen doender soo veel nat haer biesen /
 Sie soo waerb zijn dat syse gelooven :
 Sie sy dikmael verwoecken die hun sulke in blesen /
 Als die door koppelye menigen mensch verdooven /
 Se liefde van Beseida dede Troylus verwooven /
 Van zijn leven in voorleden tijden /
 Voor Vrouwen komt menigen mensch in groot lieden.

Doorzake dater van is alleen voorwaer /
 Dat sy met Vrouwen verkeer hebben voeg en laet
 Want 't is onmogelijc seyden den wijsten Man klater
 Met Vrouwen te verkeren sonder misdaet /
 Gelijc onmogelijc is (soo wel verstaet)
 Duer sonder te branden in zijn handen te draegen /
 Sub Jongerb / doet dog altijd nat mynen raed /
 Schouwtse by nagten en volc by dagen :
 En in haer schoonheyd en hebt geen behaegen :
 Als gys sie hebt dater op een kleyn gemit /
 Se schoonheyd der Vrouwen is de Jongerb eenen stult.

Wilt een regeerder wobb selfs zijn altijd /
 Als eenen Meester van zijn kinderen / en midt desey
 Geen heerschappye wober begeerten over en lijd /
 Mater obederstaetse als een kamper uytgeltesey /
 Wyt het vleesch komt alle quaed geresey /
 Dater tegen te stryden wibilt altijd poogen /
 Soo moogt gy'er een verwinnaer af vbesey /
 Hebt de vortse vobd altijd voor vogen /
 Doet deugdelijc vberken / wibilt vberzichheyd voogen /
 Hond u altijd kloedelijc in dit gevegt /
 Sie 't vleesch volgt is der sonden knegt.

Meerder is 't Roningrijc dat hy regeerd /
 Sie hier domineert over zijn quaedde zeden /
 Van die in de vbereld moogt zijn gexpalteert /
 Sie zijn begeerlijcheijc kan vobingen met redten /

En houden zijn vleesch in onderdanigheden /
 Ze segge dat grooter is zijn regeeringe /
 Van of hy domineerde over Sorpen en Steden :
 Ja over Koninkrijcken / wabant sonder argueringe /
 Voren Alexander in zijn triumpheeringe /
 Zijn Zijt is meerder nater mijn propooft /
 Van of hy domineerde van het vbersten tot het Oost.
Die geen meester en is van sijn sinney /
 Mag men gelijcken by een stad seer groot
 Sonder mueren / die goed is om vbinney /
 Want sy niet vberderstaen kan eenigen tegenstoot /
 Alsoo komen sy dikwibil in grooten nood /
 Sie hun vleesch niet en konnen bedvbingen /
 Mater latten hun verwinnen hier in vberelds conuod /
 So zijn te gelijcken by een denre sonder gehingey /
 Sub Jongerb leerd dog u begeerten ringey /
 Wederhoude van quaed tot allen tijc :
 Wie sy selven kan bedvbingen / groot is sijn heerschappye.

Wagt u van Dronkenschap.

Wagt u volc van dronkenschap door alle sacten /
 Mater door seer veel quaed vpt is geschied /
 Dronkenschap dede Holofernem de dood smacten /
 Dronkenschap bragt Ammon volc in 't vberdriet /
 Als Absalon zijn vbroeder met de zijne hem doerfriet /
 Loth viel door dronkenschap volc in sonde.
 Voor dronkenschap veel ongelucke men geschieden siet /
 Dronkenschap doet veel quaed t'allen stonde /
 Voor dronkenschap vbatken de vbyste van de Lande /
 Wyt dronkenschap komt schaedt / sonde en schande /
Door dronkenschap doode Alexander magtig /
 Elptum zijnen vrient volc vromben /
 Ter kennib komende vbert hy sulke gedagtig /
 Sie hy 't beklacde met inwendig veruobben /
 Se dronkenschap veel vbonder vromben /
 Wat eenen nugteren niet en veyst / eenen dronkact doet /
 Voor dronkenschap vlat (soo men mag atvshouben)
 Zffer menig mensch vbermoord in zijn eygen bloed /
 Een dronken mensch en heeft hert / sin noch moel /
 Geen van sijn smacten en kan hy heel vberfiet /
 Geen voofer seypent vnder alle dreten.

Dronkenschap is een quaed fenynig serpent /
 Een quaeder ter overeld en kan men hanterē /
 Een vobelsienden sy dikmael door blindheyd sehend /
 Een vobelsprekenden doet sy de tonge falierē /
 Alle vriendschap en arvoort kan sy perturbē /
 Ja sy kan volk bederven ziel ende lijf /
 Een zachtmoedigen doet sy muzzurerē /
 Daer veyb en vrede is maekt sy geklijf /
 Sy is seer vobonderlyk in 't bedryf /
 Sy berooft den mensch van verstand en onderscheyd.
 Dronkenschap is een voodster van alle vootheyd.

MEn segt dat Mahometh met een straf gebod /
 Wijn te drinken verbod / daer hy regent // vobad /
 Dronkenschap is hier af v'orsackē en slet /
 Want hy eenen vermoord had / die hem present // vobad /
 Sat lot in sijn eere soo geschend vobad /
 Ende lag op der aerde seer onbeschaemelyk /
 Wat dronkenschap v'orsack / soo het vobal bekend vobad.
 Sub gy Jongers ik bid u / drinkt bequaemelyk /
 Veel te drinken is onbetaemelyk.
 Schouwt alle herbergen en oneerlyke hoven /
 't zijn lusthoven des duyvels / daer menige volē.
 Wagt u van oneerlyke Spelen.

Die spelen te spelen en is niet oneerlyk /
 Altho kaetsen / bollen / om de jengt te vermaekē /
 Maer ongeoorloft spel / al dunkt 't u eerlyk /
 Moet men altijd vlieden ende versackē /
 Altho 't teirling spel / daer veel naer haeken /
 Volgt Catons raed / en vobilt sulck niet useren /
 Sonder die konste suldy geraeken /
 Gy en sult daer volk niet mede prospereren /
 Maer vobilt gy u eerlyk vereren /
 Begheeft u tot geoorloft spel naer den vobysen raed /
 Menig mensch doet dat hem grootelijck mistaet.

Begheeft u tot eerlyke spelen / laet den teirling v'atren /
 Leerde eenig ander spel / altho van Musijck /
 Die hier v'yt met den teirling verpletē hun jaeren /
 En voeren noyt vobal soo 't blykt in 't publiek /
 Een teirling verarmtse die eerlyck v'atren rijck /

Sot

Sot is den genen die daer toe is geneget /
 Schouwd sijn lief hebber in allen vobijck /
 V'eyst datter groote sonde is in geleyen /
 Wilt u sinneken tot ied ander v'ebegen /
 Om geld en goed en vobilt met sulck geneyen // niet /
 Quaelyk gevonnen men quaelyk vereren // niet.

Hoe v'atren de teirlingen eerlyck gehael :
 Aristoteles een man van groote geleerdheiden /
 Heeft de teirling speelders v'ersmaet /
 Een vermaerden Cicero heeft met goede reden /
 Censurum en Clodium / om dat sy sulck deden /
 Seer heftich berispt in 't openbaer /
 Horatius / door sijn geleerdheijd bekent aen alle steden /
 Verbieden het teirling spel met v'oorde klax /
 Aripinas een Orator seyde v'oorv'at /
 Dat het een spel is boven al misprijselijck /
 Die den teirling laet doet seer vobijsselijck.

Het is een v'oodster van alle vootheid /
 Het is een v'oodster van quaede gedachten /
 Het is een suster van alle goddeloosheid /
 Quaed raedende by daegen en by nachten /
 't is de bederffemisse van veel geslachten /
 Die v'yt vobelde tot armoede komen /
 Wyt zijne die hen daer v'oor v'achtē /
 Een teirling heeft er veel hun naem en faem benomen /
 Die daer v'oor geacht v'oord altho den onvromen /
 Sub schouwt doch dit spel in alle vobijcken /
 Een teirling en sal niemanden rijcken.

Binnen den Huyse zyt genoegelyk.

Altho suldy v'riendelijck v'besen in 't huys /
 Daer gy v'oonachtig zijt / met eerbaerheden /
 Minnetmeer daer maekende vobist oft konfyd :
 Want daer vobist is / en heeft Godt geen stede /
 Een heere v'oonde in een huys van vrede :
 Sub vobilt somtijds v'at ongelijck v'edragen /
 Zijt manierig ende heusch schouwt quaede zede /
 Op dat gy elk een daer v'oor moogt behaegen /
 Wat v'oorv'ort sonde maeken / en vobilt niet gev'atē /
 Hond vrede raed' ik u v'oor alle sacken /

H

T is beter vrede te houden als vrede te maeken.

Wilt elk een alle vriendschap verbijsen /
 Verbaer gevoechte moogdy wel hanterey /
 Niemand en wilt laten noch misprijzen /
 Verdraegt den boosen / al wilt hy u blameren /
 Tegen klappers en wilt niet murmureren /
 Houd peyt en vrede soo seer als gy meugt /
 Houd u als de minste / wilt elken obediëren /
 Binnen den huysen maekt niet dan vrent /
 Ten tijde van vlydschap u eerlyse verheuen /
 Sticht elk een met goede manieren droeg en laet /
 En moeyt u niet met het gene dat u niet aen en gaet.

En wilt niemanden niet eenich quaed betigen /
 En wilt niemanden niet ongelijk quellen /
 En wilt den onnooselen niet doen vbijsen /
 En wilt nimmermeer disvoort opstellen /
 En wilt niemanden zijn leet vertellen /
 En wilt elke vboorden geen gehoor geven /
 En wilt niemands secreten melken /
 En wilt niemand doen suchten oft beven /
 En wilt niemanden brengen in sneden /
 En wilt den absenten geen quaed opleggen /
 En wilt van niemanden geen quaed seggen.

Bedwingt neerstelyk u Tonge.

Bedwingt u tonge tot allen tijden /
 Soo vbord gy gepresen als de lofsaeme /
 Veel komen door hun eygen tonge in vlyden /
 Gadden syse gedwongen / sy en leden geen blaeme /
 Voor wel spreken vbord men elk een aengenaeue /
 Maer door veel klappers vbord men mispresen /
 Hesiodus / een man van groote saeme /
 Segt de tonge eenen vberdigen schat te vbesten /
 Als sy wel gebuysket vbord soo vby lesen /
 Want soo 't schip door 't roer vbord geregeert /
 Word een mensch door zijn tonge verheuen en verreert.

Noch jonck zijnde / sprak Cato seer selds /
 Sieb hem vander Jongers vbereden /
 Sy moogt (seyde hy) 't vbygen vry schelden /
 't is my genoech prijst men mijn leuen /

Maer dan wils ik 't vbygen begeren oft verouwen /
 Als 't my schande vbaer 't spreken te schouwen /
 Hy wils wel dat klappen menigen doet sneden /
 Maer wils is 't vbygen oft verouwen ?
 Wilt dan Jongers dit exempel onthouwen /
 Weyt op dit sprekevord 't welk d'vbijs is gebleuen /
 Wie niet en kan vbygen / en kan ook niet spreken.

Konde hem een vbaer gevacht /
 Van veel te spreken soo Salomon seyd /
 Men soude hem door eenen vbijsen man achten /
 Maer (eylaet) zijn herte in zijn tonge leyd /
 Den veel klappen zijn de sulke altijd geneget /
 Ou dit / nu dat / 't welk den vbijsen niet geeyt :
 Hun vboorden konnen zy luttel verbeuen /
 Maer die de tonge in 't herte is gelegen /
 Sie spreken als 't tijd / stond / en statie // is /
 Wel konnen spreken een groote gratie // is.

Men vind klappers die altijd vallen /
 Sy moeten klappen al sond van hun selve vbesten /
 Sy seggen 't al vbat hun in 't hoofd mocht vallen /
 Vol oft / vol in van dien oft van desen /
 In dit groot gebrek zijn sy gerezen /
 Om dat sy tot klappen en snappen zijn gevend /
 Sijn vboorden de sulke te recht mispresen /
 Want sy seggen meer dan hun is vberend /
 Hun eugen selven ook alsoo bedriegen /
 Voorvbaer die veel klapt die moet veel liegen.

Die vbaer eenige onterbaer reden te seggen /
 Waer door iemand soude vboorden ontficht /
 Sie vboorden des heeren wils wel overleggen /
 Dat gy in 't vordel daer sult vboorden beticht /
 En vbereninge moeten geven / al acht men nu licht /
 Matthei in 't vberste het staet seer klaerlyk /
 En denkt niet dat het is eenich ydel gedicht /
 Op meer ander plaatsen vindy openbaerlyk /
 Dat gy oft u vboorden sult geordeelt vboorden vbaerlyk /
 't zij ter glozen / of tot het euvich verseeren /
 In luttel spreken is gelegen veel eeren.

Paulus segt: Schouwt alle onnutte redtē /
 En geeft geen gehoor / en laetse by u niet bliuē /
 Want sy bederven alle goede zedē /
 Een mensch konnen sy verleyden en tot boosheit drijuē /
 Een heeren boord laet aen u beklipē /
 Want u dat ter saligheit is noodelijc /
 Eydē boorden den mensch tot ydelheit stijpē /
 Maer eerbaer boorden stichten grootelijc /
 Ende Jongers schouwt ydel boorden doodelijc /
 Begeest u altijd tot een eerbaer dichtinge /
 Een goed boord is den anderen tot stichtinge.

Hoe eenen Jongeling altyd agterklappers
 schouwen zal.

En acht volk geen leugen klappers /
 Schimperē / Quiderē / wilt altijd mijden /
 En geloofst nimmermeer achterklappers /
 Die een anderobelvaerd niet en konnen lijden /
 Die een ander berispen / en selve vallen besijden /
 Onder sulke en laet u boorden geteld niet /
 Blijfter af schoutse t'allen tijden /
 Het beste is dat elk sy selven besiet /
 Eer hy een ander wilt seggen ied /
 Maer klapt nae zynen wille mispresen /
 wbedde elk zijn hofken / het soude beter wbesten.

Ten wbonder dat'er veel valsche gronden zyn /
 In veel menschen die alle quaed overreken /
 My dunckt dat sy eger dan honden zyn :
 Een goeden beliegen sy in alle manieren /
 Niet anders dan valtheit en is hun bestieren /
 Sy seggen van de menschen dat sy noyt en dachten /
 Sy verflinden naem en faem / als grijpende diezen /
 Quact wpeyten sy by dagen en by nachten /
 Niemand (eylath) en kander hem voor gewarchten /
 Dieven kan men uytfluyten en wbederfaten /
 Maer quaede tongen en kan men niet ontgaen.

Voor syn sy schoon / achter schietten sy fenijn /
 Gelijc den Schorpioen mispresen /
 Die voor soo vriendelijc schijnt te zyn /
 Maer quetst van achter / niet om te genesen /

Eenē

Eenen klapper is te gelijc by dese /
 Die heimelijc verschiet syn fenijn seer snel /
 Oijt mensch en heeft oijt van vooser geliefen /
 Al siet mensc schoon men kentse niet wbel /
 Wt hem spruyt haer ende nijd seer fel /
 Ende moet men beliden door de waerheit gedwongenē /
 Een vooser ding dan een quaede tonge.

En quaede tonge is een snettelijc lid /
 Wdien boorden scherper dan sabelden snijden /
 Elke naem en faem te nemen is alleen haer wbid /
 Met haer fenijn brengt sy menigen mensch in lijden /
 Daerom salse Godt den heere wermalelijden /
 Sy maekt wbiest tusschen man en vrouwe /
 Wrochtant eenen klapper hoe seer hy hem wbilt mijden /
 Wringt sy selven ten bestē in grooten rouwe /
 En als wijand van alle liefde en vrouwe /
 Is hy ongerust in syn herte en grond /
 Een quaede tonge altijd haer selven wbond.

Sy is een woerd aen beide zijden gewel /
 Dat met eenen slag dri menschen wermoot /
 Eerst brengt sy haer selven in steruē net /
 En van wbiten sy klapt / dien dood sy voort /
 Sy doot volk mede wbit het van haer voort /
 Want haer ende nijd stort sy dien inne /
 Menigen mensch wberpt sy over voort /
 Sy wberbitterse daer eerijde wbat minne /
 Als een wderiffster des wreedē van den beginne /
 Ende schouwt alle achterklapperē wroeg en laet /
 Eenen achterklapper valt in Gods haet.

Schouwt dog de sulke tot allen tijde /
 Wat sy u seggen en gelooft niet /
 De wreesē des heeren fetten sy ter zijden /
 In hun boorden sijn sij ongestadich als niet /
 Schoon zijne door vogen / soo men daegelijc siet /
 Hier prijsen / daer misprijsen / dat is al hun bedied /
 Hier schoon spreken / elders blameren /
 Ieden seggen / morgen loochenen / niet simuleren /
 Tot allen plaatsen zyn sy onbedachtich /
 Eenen achterklapper is altijd logenachtich.

I

Mer waert dat sy hun leven wel bekeden /
 Sy souden voortwaer genoech te doen vinden /
 En niet hoeven te seggen van eens anders gebreken /
 Maer in hun eigen fouten spelen sy den blinden /
 En eens anders gebreken sy hun onderwinden /
 Alrijd is'er dit of dat te verhaelen /

Sut Jongers houd u als den beminden /
 En volghet niet die soo grovbelijke facten /
 Genkt dat het Godt in 't eynde sal betaelen /
 Het welck is vlijdelijck en goed om vbeten /
 Godt sal het quaed straffen en niet vergetten.

En wilt van niemanden eenich quaed spreken /
 Noch ergens verhaelen wat hem mistaet /
 Want veijn moet hy zijn / en sonder gebreken /
 Sie wilt handelen van eens anders gebreke of quaed /
 Men siet het dagelijckx gebeurzen metter daet /
 Dat de gene die eens anders zeezen voeten /
 Syn gebreken ondersoekende vrog en laet /
 Niet en merken 't quaed leven dat sy selfs voeten /
 Terwijlen sy op hun naestens minder fouten voeten /
 Maer gy Jongers / en doet dog alsoo niet /
 Wilt is hy die sy selven wel besiet.

En voordeeld niemanden segt Christus den heere /
 Maer voordeeld u eijgen leven /
 Se splinter wilt Broeders en roert niet een
 Sy hebt den balk wilt eijgen gebreke verdreuen /
 Van sal't eerst tijt vbesen u te begeten /
 Om de splinter wilt Broeders niet te trecken /
 Dit is ons klacelijck tot een leeringe geschreuen /
 Om ons eijgen suiivering te verwickelen /
 Eer vby met een anders gebreken gekken /
 Een gekerd man seijd tot getuigenisse van desen /
 Sie een ander wilt straffen moet suiuer vbesen.

Ien vbeet niet hoe gy u kont ontschuldigen /
 Sie daer voordeeld en wilt Broeders gebreken noemt /
 W souden daer door seer vermenigvuldigen /
 Want daer gy in voordeeld u selven verdoemt /
 Sut eer gy iemand lastert / en beroemt /
 Wilt u selfs hofken eerstmaet vbiiden /

Welck vol gebreken is / die gy verbloemt /
 Hoe sondy doch wben Broeder gebiedet /
 Sijn trecken eens veeckens te laeten geschieden /
 Vt zijn vogen daer in duwe eenen balk steekt /
 Besiet u selven eer gy van eens anders fouten spreekt.

Niemand en is'er soo vlijd op der aerden /
 Niemand en heeft sulken regiment /
 Niemand en staet in sulker waerden /
 Niemand en is alsoo hoog bekend /
 Niemand en is ter vereld soo excellent /
 Hy sal noch altemet wel facten /
 Niemand en is soo seer tot vbytheijde geobent /
 Hy sal noch altemet wel vbaeten /
 Se hoogste geseten aldermeest vbaeten /
 Elk een in sijn vbeke haestelijck zal treuen /
 Wie vbeet wat hem ter vereld zal gebeurzen.

Ik hebben gekent die hen vromelijck hielden /
 En daer door eens anders leven vbiiden vshaemen /
 Maer naemaet s'handelijck in 't selve vullen /
 Eer dry of vier jaeren eynde naemen /
 Elk moet hem doch vbaeten van blaemen /
 En niemand sijn gebreken verwickelen /
 Sed vereldt leerder is vooch van traeten /
 Staense heden vast / morgen splijten /
 Fortuine sal wel lichtelijck om smijten /
 Is se heden gunstig morgen kan se falieren snel /
 Wyt zijnt die dit considereren wel.

Veel Koningen en heylige vropheeten
 hebben gedooft / soo ont de schifsture leerd /
 Salomon de vlijste / soo elk mach vbeten /
 Is gevallen en vilt vbeder gekerd /
 Sut niemanden door u vordelen ontteerd /
 Want hy is voortwaer seer onvlijdelijck bedacht /
 Sie een ander blameert en sijn eijgen lof vermeerdt /
 Lichtelijck kan hy te niet vorden gebracht /
 Een ongeval vlijstet dag en nacht /
 Een bergen soo hoog oft sy hebben dallen /
 Sie staen moeten vreten dat sy niet en vallen.

DWé gy Jongere / id't satide dat gy siet
 Wvben Broeder wat snijten vbege gaen /
 Onderwijst hem ten besten / en vordet hem niet /
 Op dat gy hem mengt brengen ter rechter gaen /
 Of hy by avonturen door u vermaty /
 Tot kennisse mogt komen / en veranderen syn sinney /
 Groot profijt sal van u vorden gedaen /
 It dat gy den sulken alsoo kont vbinney /
 Ondezigt doch elk een uyt goeder minney /
 Komt voben Broeder altijd te gemoed /
 Sie den dolende bekeert een goede dag zeijse doet.

Hoe een Jongeling niemands goed onttraegen zal.

Niemanden en suldy het sijn onttraegen /
 Waer dat het vol id / nae des heeren vboord /
 In onrechtveerdigheij en hebt geen behaegen /
 Maer zijt te vreden met 't gene u toebehoort /
 Zoo suldy altijd vbel geraeten voot /
 En voor niemanden derven verstellen /
 Want die zijnen naesten door 't stelen verstoort /
 Moet dilerbide vbiygen daer andere spreken /
 Sub Jongere vbarcht u van sulke gebreken /
 Vbant men segt die over al vbilt zijn bemind /
 Laet alle dinge gelijc hy die vind.

Segt dog te vreden met het gene dat u id gegeven /
 Van God den heere / u sal genoech vbesen /
 Sie hier heeft vbaer by dat hy mach leven /
 En derst niet meer eijfchen van den heere gepresen /
 Ooch vol van zijn naesten goed / maer soo vby besten /
 Hy behoort hem met het zijn te laeten genoegety /
 By begeerte komt veel quaed geresen /
 Sub vbilt u herte daer toe niet voegty /
 Soo en zal vobe conscientie niet vroegety /
 Maer vbezen gerust / sonder eenige smerte /
 Vbat isser doch beter dan een gerust herte ?

Het id schande ende seer afgrijffelijc /
 Door iemanden noch jonc van jaetey /
 Een ander goed te nemen onvbijffelijc /
 Soo dat men voor hem moet vleijten om te bevaten /
 T id een teeken van noch quaelijc te vaetey /

vbant

Want de sulke tot alle voocheyd opgroeijey /
 In 't eijnde siet mense by hun gesellen paten /
 Vaxer hun de bloemken onder de voeten bloeijey /
 Och ellendige dieren vbeert om te verfoeijey /
 Sie hen tot al sulken seijten begeren /
 En soo miserabelijc eijnden hun leven.

DWé gy Jongere / schouwt dog sulke voeten /
 Laet elken altijd het sijn behouden /
 Dat u niet toe en behoort / en vbilt geen sinte aenvoeten /
 En bedriegt ook niemanden / maer in goeder trouwen /
 Wilt alle bedrog ende listigheij schouwen /
 Voet rechtveerdigheij 't zal u ziele vaeten /
 Men vind menschen (eijlaet) die vbel vbooven /
 Dat sijn iemanden bedriegelijc konden gevaeten /
 Openbaerlijc te stelen sy vbel haeten /
 Maer met practijken en dunket het haer geen sonde te zijn /
 Bedrog id afgrijffelijc voor Gods aenschijn.

Et zijt niet bedriegelijc / doet rechtveerdigheden /
 Oiet schoon voor vogen / binnen vol regal /
 Voet elk soo gy vbilde dat zy u deden :
 Zijt vrecht in vboorden en vberken al /
 Soo dat u iegelijc mogen gelooven sal /
 En laet u tonge nimmermeer valbheij tuijten /
 Maer dat vbaerachtig id / sonder ydel getal /
 Houd recht u vingeren binnen huij en snijten /
 Soo dat niemand voor u ied en derst vleijten /
 Zijt elk een getrouw nae Schrift gebieden /
 Soo iemand een ander doet / soo sal hem geschieden.

Hoe hem eenen Jongeling in het geselschap behoort te draegen.

Met eenen iegelijken houd u gemeij /
 En verheft u niet / maer vbeest voemoedig altijd /
 Acht u selven de minste hier in 't vbereldt pleij /
 Al id dat gy meerder dan andere zijt /
 Weest vreedsaemig / schouwt distoot / tvlist en strijd :
 Tallen plaessen draegd u alb de goeder hande /
 Siet doch dat gy niemanden en benijdt /
 Soo sal men u achten een Jongeling van verstande /
 Maer doedy anderz het zal vbesen schande /

K

Sub wibilt hier op letten met herte en finney /
 Met vrientſchap kan men vrientſchap wbinney.
Vriendelijck wibilt in 't geſelſchap wbeſey /
 Niemand's gebreken ſeggen oft beſpieden /
 Soo ſuldy van u heuſheijd wbordeu gepreſey /
 Al ſiedy ſomtyds wbat grof geſchieden /
 Denſiet met goede vogten de fouten van ander lieden /
 Simuleert daer in ſoo ſeer alb gy meugt /
 Een kleck geeft kan ſomtyds quaetlijck fouten ontvlieden /
 Soold hy heden gy kont morgen vallen in meerder ondengt /
 Beſchied daer ied in eerbaere vzeugt
 Oecmt het doch in't goede nae mijn vermaat /
 Wat in vzeugd geſchied / moet men in vzeugd verſtaen.
Ouder de reden van twee en ſuldy niet ſpreken /
 Door dat ſy'er u toe roepen: wwant die ſulck uſeren /
 Wworden datom over al verſteken /
 En wbild ook niemand's wboord corromperen /
 Maer laet elk van ſyn ſacken tracteren /
 Laet een iegelijck zijn reden eerſt hebben volteijnd /
 Eer gy antwoord of men ſal u blameren /
 Spreekt alb zy begeeren die daer zijn preſent /
 Maer (eylaeb) veel menſchen ſijn ander's geubent /
 Brochhand gy Jongere en ſlacht niet ſulck doorty /
 Weeft traeg in 't ſpreken / ſnel in 't hoorren.
Moet gy wben neuſe ſnuten / oft ied uyt ſprouwen /
 Keerd u ter zijden van de lieden /
 Met de doeten / en teerſtond nijt douwen /
 Een nieſenden zegent / 't is meer dan reden /
 Ondekkende u hooft met eerbaerheden /
 Wanneer gy nieſen moet keert u ter zijden /
 Teekent met een teeken des Ruijts: nae vounde zeden /
 Jemanden in 't aenſicht te nieſen wbilt alijnd mijden /
 Want dat ſchande is / nae der wbiſſen belijden /
 Maer en kondy uyt den volcke niet verzecken /
 Wilt u aenſicht met u hand oft neuſdoelc bedekken.
Is 't dat u iemand verheft oft prijſt /
 En wbilt ſelfs geen getuigenis van u geuen /
 Siet dat gy metter herten tot hoogmoed niet en rijſt /
 Genit dat ſulck t'onverdienſt wboord toe geſchreven /

Al wboord gy van een ander hooglijck verheven /
 En verheft nochtant u ſelven niet / maer wbilt u verneren /
 En laet geen teeken van hoogmoed aen u kleren /
 'T is wbaettheijd zijn herte door wboorden t'epalteren /
 Wilt dog u ſelven wbel conſidereren /
 Houd dit verzecken in u memorie geprent /
 Wijn is den menſch die ſe ſelven kent.
Boven een ander en verheft u niet /
 Maer wbilt u met iegelijck gemeijn houden:
 Want alb gy u ſelven dog wbel beſiet /
 Wat zydy hier beter in grooter trouwen /
 Van een ander / wwant alb men 't wbilt aenſchouwen /
 Van eender ſtoffe zijn wby alle gemakt /
 Knatpen en Maetten / Heeren en Vrouwen /
 Al en zijn wby niet al tot hoogen ſtaet gezakt /
 'T is ſchande dat men iemanden om zijn armoede laekt /
 Se meeſte geguede en ſijn de rijckſte niet wbilt dit mercken /
 Sy zijn rijck die hun veffenen in goede verzecken.
Hoe gy rijcker zijt / hoe gy u minder ſult gelacten
 Door eenen iegelijcken / ſoo den wbiſſen Man vermeld
 En wbilt u niet verheffen boven maetten /
 Al is 't dat gy hooger dan een ander zijt geſteeld /
 Lichtelijck kondy te neder wbordeu gewelt /
 Het rat der Fortuijn is ſeer wbankelbaer /
 Hoe den hoogmoedigen van Godt wboord gequelt
 Met ſtraffe / is dikmael gebreken voorbaer /
 Sub ſchouwt hoorverdijc / laet vodomod in u bliken klater /
 Gedenkt dat de gene die hun hier verneren /
 Maemaels by den Heere ſullen triumpheren.
Als 't u wbel gaet / en zijt voorſpoedig /
 En wbilt u dieb boven andere niet t'epalteren /
 Als 't u quaetlijck gaet / en zijt dieb niet kleijnmoedig /
 Oecmt het al van God's hand ſonder murmureren /
 In voorſpoed en mag men niet te ſeer triumpheren /
 Het toekomende moet men alijnd zijn gedachtig /
 Goed en quaed / verheffen en 't verneren
 Komt van den Heere / die 't al geeft wbaerachtig /
 Die rijck zijn / en van haeren machtig /
 Konnen haerſt verlieſen des Heeren zegen /
 Maer ſchoon wbeder komt gemeijnelijck reggen.

Alle Jongers en wilt niet trouwen /
 Nog hun wils herten secrete te kennen geven /
 Want sy en souden mogelyk niet houwen /
 Soo is den mensch (soo men vind beschreven)
 Die elk zijn hert opent in dit bedriegelyk leven /
 Rondy self niet sobygen / soo dat gy openbaert /
 Wils herten grond die gy wilde dat secrete waer gebleven /
 Sal ten lesten over al worden verclaert ;
 Sub en geloofst niemant lichtelyk wel vermaert /
 Of het u naemaek noch mochte bedroeven /

Th voorwaer seer goed en genoegelyk /
 Een vriend te hebben tot alle stonden /
 Waer men zijn herte tegen mach openen gevoegelyk /
 Leertijd zijnder getrouwe vrienden bevonden /
 Maer 't volk is nu veel arger van gronden /
 Sub voor 't beste wilt u secrete by u draegen /
 Dat gy gesobegen wilt hebben / en wilt niet vermonden /
 Soo en behofdy 't naemaek niet te verclaegen /
 Men vind wel getrouwe vrienden sonder vertraegen /
 Maer seer luttel al hebbender veel den schijn /
 Getrouwe vrienden nu quaelyk te vinden zyn.

Houd u stil die hier ruste bemind /
 Maer doet altyd wel soo sal u deugd geschieden /
 Die hier op der aerde luttel onderwind /
 Veel verdriet en ongeval kan hy ontvlieden /
 Die luttel verkeren onder de lieden /
 Groot peynkel konnen sy ontkomen /
 Sub gy Jongers / doet als de geleerde altyd vieden /
 Schouwt veel geselschap / voegt u by den vromen /
 Houd tand voor tonge eer u rust verberde benomen /
 Want wie syn hertelken wilt houden reyn /
 Bedwingt zyn tonge en blyve alleen.

Is 't dat u van iemanden deugd is gedaen /
 Houd sulke altyd in uwer gedachten /
 Maer is 't dat iemand ied van u heeft ontfaan /
 Th 't klyn of groot by dagen of by nachten /
 Hem sulke te verbyten moet gy u wachten /
 Of ook 't selve te verhaelen by man oft vrouwen /

Ander

Ander sulst gy Simon by Terentium slagten /
 Die Sotiam synen knecht vol trouwen /
 Syn verbesen deugden met verbyt ging voorhouwen /
 Al die sulke doen / voorwaer sy facten /
 't goed dat men gedaen heeft en sal men niet verhaelen.
 Hoe eenen Jongman synen Naesten beminnen zal.

Het het quaed / segt Paulus / en hangt het goed aty /
 Broederlyke liefde laet dog in u dueren /
 En zijt niet geen opgeblaesendheid bevaen /
 Wietig in vrees / nae d'inhoud der Schriftueren /
 Schikt u nae den tijd tot elker ueren /
 Met den vlyden zijt vly / met den vbeentenden vbeent /
 Weest minnelijk tot elken / schouwt orange kueren /
 En verheft u niet / als u wel zijn is verleent /
 Maer verneert u tegen elken / en zijt niet versteent /
 Gebenedij / maer en vermaledij niet /
 Soo wel nae wils naestend als nae u profijt siel.

En zijt niet vrachgerig / vergeeft die u misdoot /
 Hongert wben vjand / wilt hem spijzen /
 Alle quaed suldy loonen met goed /
 Die u misdaden heeft / wilt vriendschap verbyzen /
 Hatstige toornigheid en laet in u niet rijzen /
 Wilt voor den doopen / wilt sijn gramschap schouwen /
 Volgt de leeringe die geleerde prijsen /
 Satamen den quaden geen stede en zal houwen /
 Die 't vboord der heren wilt wel voorkenouwen /
 Het wellek is troostelyk voor vermhertige lieden /
 Wie genaede doet / genaede zal hem geschieden.

Godt den heere sal hem wben genaedig /
 Die soo bedwingen kan sijn sinnelijcheden /
 Dat hy goedgeertig is ende wbelddadig /
 Men genen die hem noyt en deden /
 Die is een groote wbelddad nae de Schriftueren /
 Hoe wel contrarie seijde de natueren /
 Die nu ontregt vbreekt / prijst men 't allen steden /
 't wellek nochtand is een misprijselijck kueren /
 Strijdende tegen 't vboord Gods klaer en pueren /
 Zijt elken behulpig / soo komt gy in 't hemel vzeugden /
 Wel is den mensch die sijnen vjand doet deugd.

L

En schoon exempel hebben wy voorstekker /
Om onsen wijand deugd te doen t'allen steden /
Christus en wat aen het kruys geen vrekker
Over sijn wijanden / maer bad met innigheden /
Door de gene die hem de bitter dood aendeden /
Wat mogten wy schoonder exempel versinnen /
Heest Christus den heere self dit geleiden /
Weel te meer moeten wy onsen wijand geminnen /
Op dat wy sijn ziele mogten winnen /
Want sy aensiende ons goedheid vooemoedig /
Mogt sijn quaed bekennen en beteren hem spoedig.
Sonder liefde is elk een in zijn leven dood /
Christus leerde ons met sijn minnelijk vernezen /
Komende hier op de aerde door liefde groot /
Om ons arme sondaren te salveren /
Wee die de liefde niet en hanteren /
Want sy sullen vallen in het helsch verzonnen /
En wilt mit wben broeder sonder ceseren /
Geduerige liefde en vritndschap onderhouden :
En wilt niemant met quaede vogen aenschouwen /
Maer vergeeft hem die u misdoen ied /
Want sonder liefde zijn wy al niet :
Tot liefde bedwingt ons keltyk 't gebed /
Seggende: Bemind wben naesten vbatragtig
Gelyk u selven / dat behoord elk voor 't slot
Eeste goddelijke vborzden te vbesen gedagtig /
Christus den eenigen Sont Gods almagtig /
Heest sijn bloed gestort voor ons menschen klein en groot /
Als hy aen 't kruys door de liefde krachtig /
Door ons is gestorven de bittere dood /
Spiegelt u hier aen / gy Jongere 't is nood :
Goet gelyk God den heere selfs heest gedaen :
Liefde is de meeste deugd / nae Christus vermaey.
Hoe eenen Jongeling hem houden sal in de Kerke.
Alle de Sondagen ende heylige dagen /
Om misse te hooren aatt ter Kerken /
Ten sermoont en wilt ook niet vertraegen /
W begevende tot den heere die u sal sterken /
Want den heyligen dag moet men vritzen /

Soo den heere gebied Leeken en Clerken /
En gy Jongere voegte u toe met goede manieren /
Soekt Christus in u jeugd / hy sal u sterken
Tot alle voorspoed / en doen prospereren /
Die God jong soekt en sal niet declineren.
In de Kerken suldy alle ydelheid schouwen /
En in eenige devote boekken besen /
Is 't staet seer quaetlyk voor Man en Vrouwden /
In de Kerken bekommert te vbesen
Met ydel klap / vbeerdig mispreken /
Daer veel sonden sijn in gelegen /
Die Kerke is vvoorwaer gestigt voor desen /
Dat men daer devotie soude vlegen /
Niet om hem tot eenige ydelheid te begeren /
Niet dan dat gy onbehoortlyk en useren /
Tot bidden zijn de Kerken gefondeert.
In de Kerken suldy ook niet gaen vbandelen /
Och hier noch daer rondom staen klyken /
Op de merkten behoort men sulke te handelen /
Laet u devotie op beide u knien vlyken /
En laet deen knie geensints vlyken /
Al siet gy sulke doen de ziele lieden prachtig /
Oft de gene die in hun devotie besvlyken :
Sy sorgen te quetsen hun knien teerachtig /
Tot den heere heert u herte indachtig /
Sit op beide u knien / met handen gevouwen /
En vooemoedig herte sal den heere aenschouwen /
Hg moet seer vbaet zijn en van sinnen berooft /
Die aensprekende eenen Koning verheven /
Sijn knien niet en buijt / nog en ontdekt sijn hoofd :
Verblijvende hem alle eere sonder sneven /
Hoe veel te meer behooren wy te vben /
Door den Koning der Koningen / den heere der heeren :
Die in de Kerken present is met sijn Engelen beneven /
Rondom hem staende om hem te eeren /
Die in ontallike menichte sijnen lof vermetten /
Dat alle eerbedinge / dat is mijn intentie /
Elk behoort sijnen heere te doen reverentie.

Als 't saekes dat gy hem met wv' vogen niet en siet /
 Senkt dat sterffelijc id wv' gesicht /
 Hy siet u vbel / vobant hy (nae Schrifts bedied)
 Daer present id met sijn hemelsche schatzen dicht /
 Die (gelijc gy hier vorten noch zijt onderzocht)
 Zondom hem staende / hem danken en loven /
 Sub gy Jongers en agt het doch niet ligt /
 Weijst dat gy daer staet voor den Heere van hier vorten /
 Die daer tegenwoordig id alb den Mensch verschoven /
 Sub stellende alle ydele klappelijc belijden /
 Wilt wben Heere met mond en herte belijden.

Het staet seer schandelijc / dat men nu siet /
 Se Jongers vbandelen / d'een hier d'ander daer /
 Al doet men Gods dienst sy achten het niet /
 Maer houden hunnen gang in 't openbaer /
 Niet denkende dat met der Engelen schaar /
 Se heylige Trijvuldighejd daer id present /
 Se devotie schijnt hedendaegs vvoorbaer
 Onder de jonge Jonckhejd te zijn onbekent /
 Sy achten seer luttel het heylig Sacrament /
 Daer nogtans tegenwoordig id den Heere der Heeren /
 Daer alle knien voor buigen moeten om hem te eeren.

Hoe straft eertijds den Heere vbeerdig
 In den Tempel koopers en verkoopers ontien /
 Hy maekte een geessel en joegse seer vbeerdig
 Daer uijt met Ossen en Schapen in 't gemeijn /
 Stootende om verre hun banken groot en kleijn /
 Eie hier en daer stonden met hoopen /
 Seggende: mijn huis id een huis certeijn
 Om bidden / niet om koopen of verkoopen /
 Sub en sulc gy in Gods Tempel vbandelen noch loopen /
 Maer vbilt door dit exempel onderzocht zijn /
 Tot bidden vvoorbaer de Tempels gestigt zijn.

Zegt dog manierlijc / stil en zedig /
 Schonvbt alle ydele sotternye /
 Van boose gedachten maekt u gansch ledig /
 Doegt u tot den Heere sonder hypocrisie /
 Denkkende die hemelsche Heerschappye /
 Bedwingt volc u vogen om ergent te kopen /

Verpouwt

Verpouwt alle heilsche dypvelnye
 Laet een teeken van ootmoedighejd in u blijden
 In u Gebed en vbilt niet besvlijden:
 Overdenkt Gods Waffie en zijn lijden groot /
 Waer door vby verlost zijn uijt d'eenwige dood.
 Hoe een Jongeling hem houden zal als men Misse doet.

Is't dat men Misse in de Kerke doet:
 Heft u herte op tot God Almagtig:
 Bedenkt hoe den Priestter bedient het Officie goed /
 Van Christus onsen Heere vobatragtig /
 Staende alb een middelaeer krachtig /
 Tusschen God en de menschen in 't gemeijn /
 Offerende den Vader het Lijden krachtig /
 Sijnt Soons voor alle certeijn /
 Al vbord de Misse nu geacht seer kleijn /
 En hoort gijse dieb niet te traegelijker /
 Seen Sacrificie en id God behaegelijker.

Als men in de Misse d'Evangelie singt of leest /
 Lecht u op en vbild by den Dutax gat /
 Hoort vbel scherp toe en atendachtig vbeest /
 Of gy eenige leeringe daer uijt mogt ontfaten /
 Maer id't dat gy 't niet kunt verstaen /
 Hond u devotie gelijc te vorten /
 Door elke die 't verstaet vbord het gedat /
 Die Latijn kan / hoord scherp toe / tot d'dengd vvorboten /
 Denkkende 't id Gods vvoorv uijtverloren /
 Bid den Heere door sijn mildelijc genaede /
 Dat hy u daer door behoede van alle quaede.

Als nu den Priestter opheft 't lighaem des Heeren /
 Verborgen onder des broods figure /
 W vogen en herte vbild daer nae Heeren /
 Segt vbeest gegroet vbatrachtig lighaem pure /
 Geboren uijt Maria de reijne creature /
 Voor ons alle aen het Reijn geslaegten /
 Laet my u smacken in myn beste ure /
 Eer id sterve / soo suldy van my verjaegten /
 Se heilsche vijanden die u mogt beklaegten /
 Senkt gy vborment van klynder vbeerden /
 Daer siet den Schepper van hemel en eerden.

M

En als hy opheft 't Bloed Christi d'welck Sabatragtig
 In den Kelck is) / Van gelijcken doel /
 Keerd u vogen daer nae / en u herte indagtig /
 Segt vbeest gegroet o Sabatragtig Bloed /
 Dat gevloien zijt uyt de zijde soel
 Van Christo onsen Heere gebenedijd /
 Die geopend vberd van Longinus 'tzijnder tijd /
 Daer vby mede verlost zijn uijt het duijpels nijd /
 Verleent my de gratie tot allex tijd /
 Hier op daerden de deugd alsoo t'voorzen /
 Dat u bloed aen my niet en blijve verlorzen.
Voort suldy seer voertig in u gebed vbesen /
 Tot dat de Misse geheel is gesent /
 Gebruiskende gebeden daer toe uytgelesen /
 Van heijlige Mannen in boekpoken geprent /
 Onder al isser een boekpoken t'rekent :
 Gemacht van Heer Symon Verrepen vbel vernaemt /
 't Welck goud vbeerdig is soo den Catholijcken is) bekent /
 Want de fleur van alle is) daer in versaemt :
 Gebruisket dat vry al vbord het van Ketterz geblaemt /
 Oft eenig ander / dat is) toegelaeten /
 Maer verboden boekpoken vobild altijd haeten.
En hebt geen acht op eenige ketterijen /
 Die den Dienst Gods seer stoutelijck blameren /
 Missen / Sacrificien / Offerhanden benijden /
 En vbiltsse niet hooren / nog met hen hanteren /
 Houd u aen den ouden pad gy en sult niet falieren /
 Sit is) het recht Selouwe nae Schrift vortonden :
 Seer vast geplant op den steen / niet cesseren /
 Keertijds zijnder nog al meer bevonden /
 Die dit Selouwe seer vbederfonden /
 Maer noyt en konden sy dat gekinken /
 Al vbaggelt Sinte Peeterz Schip 't kan niet sinken.
Dit is 't Selouwe dat vderub selfs heeft geplant /
 Sub en acht het niet al vbaert dat iemand
 V hier mispreet / vbilt beter vbeten
 Den vbesg vber vvooraderen en suldy niet vergetten /

Sien sy seer saliglyck hebben ingetreden /
 Voer vbafter liefde / die nu is) verbeten /
 Voer vbafter arcoort / het Land vbat in vreden /
 Voer vloerden lustig Porpen en Steden /
 Voer vbafter vriendschap onder Mant en Vrouwen /
 Siversch gelouven doet liefde verkonven.
Den vbafter rechtveerdigheijd onder de menschen /
 Voer vbafter over al gekunt en voerspoed /
 Almand en hoorde men quaed vbenschen /
 Het volck vbat doen rechtinnig en goet.
 Trouwe stond aldoen op hatren voel /
 De Christenen malkanderen als Broederz beminden /
 Maer Ketterije alle deugd nu vbiiken doel /
 Sy verleit de menschen / en maekt van siende blinden :
 Liefde verhout / nijd isser genoeg te vinden /
 Vdy vorden gequeld met alderhande quaed /
 Wee den Lande daer 't Selouwe vergaet.
Och het is) nu soo verre gekomen / (te keeren :
 Dat men spot met Gods Diensten om 't volck daer af
 't Mitzgebatt dat van den vriester vbord atengenomen /
 Mithaegt hen / als Casnijvel en gebrijde kieren /
 Och of sij bedagten met grooter eeren /
 Hoe de vriesterz gekleed vbarren op d'onde vbeten /
 In hun Offerhanden voor den Heere der Keeren /
 Hun Ornamenten vbaren met goude besel /
 Laeten sij dit ter degen / sy souden met
 Hun sot vernust afgaen / en vbiigende duijken /
 Tot Gods dienst mag men vbel schoon cieraet gebuiken.
Nal als gy vbeet dat men sermoon sal doen /
 Om dat te hooren / neerstig ter Kerken gaet /
 Het zy des morgens of naer den noch :
 Sulck te verlijmen 't is) vvoorvater seer quaed /
 Luyfert vbel toe / op dat gy het verstaet /
 Komt soo na den vreck-stoel als 't u mag geschieden /
 Staende op u beenen / u vogen staet
 Op den vredikant en niet op de lieden /
 Onthoud dog vbel al zyn goddelijck bedieden /
 Doet soo hy u vermaent / en zy gedagtig /
 Dat den geest Gods door hem spreket Sabatragtig.

Voort soo d'wilt als gy door de Kerke gaet /
 Siende een Crucifix of een ander beeld /
 't Welck in de Kerken of daer omgiffen staet /
 Ontdekt altijd u hoofd / denkt 't is daer gesteld /
 Tot een gedachtenisse (soo d'oudheid vermeld)
 Wan 't Lijden Ons Heeren of van Gods Heiligen goed /
 Al is 't dat men nu de Beelden met geweld
 In veel plaatsen breekt en versmaedheid aendoet /
 Eerste gy diet te meer met lighaem en gemoed /
 Besonder het Kruys / waer dat gy 't siet in eenige begen /
 In 't Kruys des Heeren is de saligheid gelegen.

Oo Kerckhoven oft op gewijde plaatsen /
 Siet dat gy nimmermeer iet ydel en hantert /
 Als bollen / dammen / springen of kaetsen /
 Waer toe zijn sulke plaatsen niet geordonneert /
 't Is schande dat mensche soo versmaedelijck useert /
 Ja schiet met alle onzinnigheid bedekt /
 Och hoe vorden vande Ordonnantien geviolteert /
 Men bespot nu dat men eertijds preeken dat ter dengd trekt:
 Ons geschied dat alle vootheijde verwiekt /
 Gelijck men vobal siet / dus segge ik ten lesten /
 Een vanden vobeg is voovater den besten.

Wanneer dat aenstaen de vier Hoogtijden /
 Of andere feestdagen Onser Liever Vrouwen /
 Soo suldy u sonden voor den Priestere belijden /
 Niet al strabbende / maer vobiltse vobal doorknoven
 Met een vast leedvles en inwendig bezouwen /
 Om voortaan te sondigen nimmermeer /
 Zijn onderwijde vobilt dog vobal onthouwen /
 Denkt de Priestere zijn Stadhouder van den Heere /
 Wat sy u gebiedten volbrengt t'elken Heere /
 Bedenkt u wat macht dat hun Christus toeschryft /
 Wat sy hier ontbinden in den hemel ontbonden blijft.

Nae dat gy u sonden hebt beleiden /
 En met bezouw u penitentie gedaen /
 En vobilt dog den vanden put niet intreden /
 Maer schouwd de sonde (nae schrift vermaen)
 't Waer schande vobeder 't selve te bestaen /
 Als gy u gebeter had nae al u vermogen /

Sy vobert gelijck die honden die vobedrom gaen
 Nae 't gene dat sy eens hebben nijtgespogen /
 Waer en boven soud gy u volc de soggen /
 (Nae Sinte Petere schryven) maeken gelijck /
 Die nae dat sy gewasschen zijn / vobedrom gaen in 't seijde.

Het biechten vobord nu seer luttel geacht /
 Als niet noodelijck t'onser Saligheijde:
 Maer Jacobus en soude daer op niet hebben gedacht /
 Had het niet van noode gewieft / vobant hy seyt /
 Schrijvende tot alle Christenen met klaer bescheijde /
 Dat vobij onse sonden sonden belijden /
 Ons vooz vaders hebben 't gedaen / en daer volc geleijde
 Hun Kinder; (eylaet) nu in onse tijden
 Verslapt sulck al / en men steld het bezijden /
 Voor de Kercken die over al vermeerden /
 Wee den Lande daer Kercken verkeerden.

Ik raede u Jongere generaelijck /
 Houd u aen het vud / vobant 't is het beste /
 Laetse varen die seggen 't is qualijck;
 Een Apostel Paulus segt: dat er in 't leste
 Opstaen sulken verleijder / die in elken geweste
 Ouenbe Leeringen sulken saijen / en den vobeg bereyden
 Voor Antechrist / ja als een schandelijcke vbeste /
 Vervalschende Gods vboord / de menschen verleijden /
 Van de sulke vobild u doch altijd scheijden /
 Voorseijde vobal / eer sy u doen sugten /
 Een boom kan men kennen aen sijne vrugten.

Nae als gy vobilt gaen tot de Tafel des Heeren /
 Met goede bereydingen vobilt u daer toe keeren /
 Suijverende u selven vooz al midde desen:
 Weyst dat gy vobetrachtelijck Christum gepresen
 Onder gedaente van brood sult ontfangen kragtig /
 Devote vobedecken vobilt hier toe lesten /
 En zijt de vboorden Pauli gedachtig /
 Dat eenen mensch eerst ondersoekke vobetrachtig
 Zijne conscientie eer hy daer sal gaten /
 't En is geen kleyn sacket den Heere der Heeren t'onfsaten.

Voort soo d'wilt alst gy door de Kerke gaet /
 Siende een Crucifix of een ander beeld /
 't Welck in de Kerken of daer buiten staet /
 Ontdekt altijd u hoofd / denkt 't is daer gesteld /
 Tot een gedachtenisse (soo d'oudheid vermeld)
 Van 't Lijden Ons Heeren of van Gods heiligen goed /
 Al is 't dat men nu de Beelden niet geveeld
 In veel plaatsen trekt en vermaetdheid aendoet /
 Eerste gy die te meer niet lichaem en gevoed /
 Besonder het Kruis / waer dat gy 't siet in eenige begen /
 In 't Kruis des Heeren is de saligheid gelegen.

O 't Kerkhoven oft op geboide plaatsen /
 Siet dat gy nimmermeer iet ydel en hantseert /
 Als bollen / dammen / springen of haetsen /
 Waer toe zijn sulke plaatsen niet geordonneert /
 't is schande dat men se soo vermaetdelijk useert /
 Ja schier met alle onrijnigheid bedekt /
 Och hoe vorden d'oude Ordonnantien geviolteert /
 Men bespot nu dat men eertijds preeb en dat ter dengd trekt:
 Ons geschied dat alle boosheid verwekt /
 Gelijck men wel siet / die segge ik ten lesten /
 Men vonden begen is voorwaer den besten.

Want dat aenstaen de vier Hoog-tijden /
 Of andere feest-dagen Onser Liever Vrouwen /
 Soo suldy u sonden voor den Driester belijden /
 Niet al brabbellende / maer wilstse wel doorknouwen
 Met een vast leedbesen en inwendig bezouwen /
 Om voortaan te sondigen nimmermeer /
 Zijn onderwijst wilt dog wel onthouwen /
 Denkt de Driester zijn Stadhouder van den Heere /
 Wat sy u gebieden volbrengt t'elken Heere /
 Bedenkt u wat macht dat hun Christus toeschryft /
 Wat sy hier ontbinden in den Hemel ontbonden blijft.

Niet dat gy u sonden hebt beleden /
 En niet bezouwen u penitentie gedaen /
 En wilt dog den vonden put niet intraden /
 Maer schouwd de sonde (nae schrijft vermaen)
 't waer schande weder 't selve te bestaen /
 Als gy u gebetert had nae al u vermogen /

Sy waert gelijck die honden die wederom gaen
 Dat 't gene dat sy eens hebben uytgespogt /
 Waer en boven soud gy u volk de sogt /
 (Dat Sinte Petrus schryven) maeken gelijck /
 Die nae dat sy geveasschen zijn / wederom gaen in 't seick.

Het biercken vord nu seer luttel geacht /
 Als niet noodelike onser Saligheid:
 Maer Jacobus en soude daer op niet hebben gedacht /
 Had het niet van noode geveest / waer hy seyt /
 Schrijvende tot alle Christenen met klaer bescheyd /
 Dat wy onse sonden sonden beliden /
 Ons voorvaders hebben 't gedaen / en daer volk geleyd
 Hun Kinder; (eylaet) nu in onse tijden
 Verslapt sulke al / en men steld het bezijden /
 Voor de Kercken die over al vermeerden /
 Wee den Lande daer Kercken verkeerden.

In raede u Jongere generacike /
 Houd u aen het vord / waer 't is het beste /
 Laetse waeren die seggen 't is qualike;
 Men Apostel Paulus segt: dat in 't leste
 Opstaen sulken verlijder / die in elken geveest
 Ouerbe Leeringen sulken saijen / en den beg bereyden
 Voor Antechrist / ja alst een schandelike veste /
 Verwalschende Gods vord / de menschen verlijden /
 Van de sulke wilt u doch altijd scheiden /
 Voorseise wel / se sy u doen sugten /
 Men boom kan men kennen aen sijne vrugten.

Niet alst gy wilt gaen tot de Tafel des Heeren /
 't Welck alle Hoogtiden behoort te bestaen /
 Met goede bereydingen wilt u daer toe keeren /
 Suijverende u selven voor al midt desen:
 Weest dat gy waeragtelike Christum gepresen
 Onder gedaente van brood sulst ontfangen kragtig /
 Devote Gebedden wilt hier toe lesen /
 En zijt de vorden Pauli gedachtig /
 Dat eenen mensch eerst ondersoek waerachtig
 Zijne consciencie eer hy daer sal gaen /

't en is geen klijn saken den Heere der Heeren t'ontfaen.

Werder eenen overeldlijken Heere te ontfanghen /
 Men soude sijn Walteijb seer fraey vercrieten /
 Se Ramerz soude men doen behanghen
 Met kostelijc cieraed in goede manieren /
 Men soude seer neerstig over al bestieren /
 Of den Heere daer in mogt misbaegen ied /
 Men soude sijn selven volc in alle manieren
 Kostelijc toemaeken / om hem te genoegen siel /
 Wat noodelijc waer en soude men laeten te doen niet /
 Maer hem ontfangen met alderhande eere /
 Om te believen alsulck eenen Heere.

Hoe veel te meer behoort elck te bereden /
 't Walteijb zijnder ziele met de goede overkten /
 Met den band der liefde hem te bekleeden /
 Met den gordel des Belooft in alle percken /
 Met den stok der hope om te verstercken /
 Dyt zijnder herten alle quaetheijd roeiende /
 't Welck onsen Koning daer mogt bemerken /
 Die ons met sijn selven is voeiende /
 Sub alle overkten der onreijnigheijde verfoeiende /
 Vercriet wybe ziele met alderhande deugden /
 In sulck Walteijb voont den Heere met vortugden.

Het dunkt aen menige een sake klijn
 Te gaen ten Sacramente ondiscretelijc sonder gevaer /
 Niet eenb denckende wat Heere reijn
 Sy met den mond en herten ontfangen /
 Sy sien op d'nijsvending teeken des broods / maer
 Seen brood meer zijnde soo getuijft de Schrijftuer /
 Maer selfs Christus Gods Sone voorwaer /
 Die geboren is wijt Maria de Maget puere /
 Ons ogen en sien maer de figure /
 Nogtans is 't waerachtelijc Christus (dit welc imprint)
 Een wonderlijc / heijlig / hoogvreedig Sacrament.

O Jongere als gy u daer toe maekt vreedig /
 Keert u als den verloren Sone die brood ontbrak /
 Dat groot Sacrament acht u selven onvreedig /
 Of den Heere te ontfangen onder u dak /
 Bekent dog wyben stinkenden hoosten sake /
 Bekent volc Gods overvloedige gratie /

Segt als den hondersten man tot den Heere sprak /
 O Heere / ik en ben niet vreedig tot deser spatie /
 Dat gy in my nemen sult u habitatie /
 Maer laet alleen een vboord spreken wyben mond /
 Soo sal mijn kranke ziele in u vboorden gesond.

Bekent Gods Hoogheijde / wybe selfs onvreedigheijde /
 Bekent Gods grootheijde / wybe selfs kleijnigheijde /
 Bekent Gods vromedigheijde / wybe selfs hoovvreedigheijde /
 Bekent Gods vreedigheijde / wybe groote vkleijnigheijde /
 Bekent Gods suijscheijde / wybe groote onreijnigheijde /
 Bekent Gods liefde / wyben haet ende leedheijde /
 Bekent sijne mogentheijde / wyber deugden vbeijnigheijde /
 Bekent sijne sagtmoedigheijde / wybe selfs vreedheijde /
 Bekent sijne genaede / u onbeschaeindheijde /
 Bekent sijne ontfiermherzigheijde / u quaed leuen /
 Bekent sijne tegenvboordigheijde in 't Sacrament verheuen.

Wanneer gy nu ten Sacramente zijt geveest /
 Gaet in de Kerke in eene plaetse alleene /
 Met goede devotie en met aendachtigheijde leest
 V Sebed / denckende God den Vader gemeene /
 Van sijne overvloedige gratie reene /
 Want hy ons door Christum sijnen Sone heeft verbesen /
 Want hy ons gelaeten heeft in dit dal van vbeene /
 Het lighaem sijn soons in 't Sacrament gepresen /
 Voet vieriglyc u Sebed tot den Heere midt desen /
 Dat gy sijn vleesch en Bloed mogt ontsaen hebben te samen /
 Tuwber Saligheijde / d'welck u gunne den Heere / Amen.

Hoe een Jongeling hem aen de Tafel draegen zal.

Is 't dat iemand van de Jongere nog onbekent is /
 Hoe hy sal mogen dienen met eeren /
 Ter tafelen daer hy ontrent is /
 Dit lesende sal hy konnen leeren /
 Want ik sal kortelijc / om geschiktheijde te vermeerren /
 Se Tafel manieren en alle heijliche zeden
 Beschrijven: volc hoe hy sal verkeeren
 Te gast genoot zijnde met eerbaerheden /
 Het zy in Orpen of in Steden /
 Want aen een tafel by veel volcke geseten
 Staet het welc alle manieren te vbeten.

T En eersten suldy gy Jongers engieny /
 Eerbaer van gelaet zijn / blijde van geest /
 Wanneer gy ergens ter Tafel sult dieny:
 Met een lieffelyk gelaet / voor minst en meest
 Kan men verciereen een maeltijd of feest /
 Een vromelyk besen het geselschap verheugd /
 Sub dan / gy Jongers smaketobel den geest
 Van al mijn vermaen / en volgt dat met vzeugd /
 Een iegelyk sal u seggen deugd:
 Schikt u om te leeren met verstande /
 Leerende in eere: maer niet te vbillen in schande.

E Er gy een Tafel begint te dekten /
 Siet dat potten en glazen eerst zijn bereyd /
 Wel schoon gewasschen: reyn sonder vlekken;
 Om als de Tafel met d'ammelaeken in bespreyd /
 Soo sal den Schotelring daer op vorden gelyd /
 En volk het sout-vat met de teliooren /
 Som leggende tubee op een / maer doet volk neerstighen /
 Patse schoon en fray zijn naer behooren /
 Soo en suldy nog vbeerd nog gasten verstooren /
 Pan legt op elke telioor supper en nel /
 Een vbittenbrood met een seruel.

O yd elken hoek der tafelen suldy leggen
 Zoggenbrood / het zy gesneden of nisl /
 Of andere gebakken Tafelvbeegen /
 Het Lampet van vbatexobel voorstel /
 Het vbatex schande voor u gebrak daer ied.
 Als sy nu gereet zyn om te vasschen altemael /
 Het vbatex maniereelyk over hun handen giel /
 Maer voor al den vbeerd als principael /
 Langt elk dan besonder de vbaele /
 In 't gieten en vbilt u niet verkeeren /
 Op dat gy niemand en bestort syn kleeren.

A ls nu den vbeerd nae zyn believen
 Met alle syn gasten ter tafelen in geseten /
 Soo suldy hem terstond gezeven
 Met d'eerste gerecht / maer eer sy eten /
 Se spysse te zegenen en vbilt niet vergeten /
 Jo 't dat van den vbeerd vbord bevolen /

Se manieren hier al moogdy vbeten /
 Want sy geleerd vorden binnen de scholen:
 Maer indien dat sy u in verholten /
 Soo vbilt ik u hier leeren eene:
 Dese moogt gy seggen / kont gy'er geene.
N W als gyse vbilt gebenedyden /
 Ontdekt u hoofd sonder vertraegen /
 Staet recht op u beenen / en vbilt u myden
 Jed te spreken / maer sult eerstmael vtaegen
 Een vbeerd of het tijd in / nae sijn behaegen /
 Segt hy ja / segt: O God / Vader Almagtig /
 Die alle diezen spijst die tot u klaten /
 Ja de vogelen des lochts volk zyt gy gedagtig /
 Zegent ons dese spijse door u Benedictie kragtig /
 En die hier nog komen sulken met ons te saemen /
 Voor Jesum Christum woben Gode / Amen.
V oor den vbeerd dan het beste sel /
 Oft voor den eerlyken verson daer present /
 Maer in 't dat hy (soo het gebeurd al-temel)
 Hem selve die eere onvbeerbig kent /
 Ja de spysse voor eenen anderen van hem vbeend /
 Willende daer door sijn beleefdhien bewijzen /
 Zyt hem nogtand volk met gediensstighen ontrent /
 Soo sal men u van de vbetenschap prijsen /
 Van ander te doen hebt een afgruisen /
 Want voorvbatex nae der geleerde vermaen goed /
 Het beste geregt voor de eerlykste staen moet.
A ls gy nu siet datter niemand meere
 Wan 't eerste geregt en eet / 't zy koud of heet /
 Meemt de schotel vbeeg / vbilt gy'er af hebben eere:
 En siet dat d'ander geregt volk zy gereet /
 Op dat gy volk niemand de spijse en verbeet /
 Suldy daer elk een schoon telioor voortlanghen /
 Leggende tubee op malkanderen / siet dat gijse scheet /
 Se bovenste afnemende / of vbiltse ontfangen /
 Worden sy u gelangt: toont dat gy zyt behangen
 Met u geschiktheid / maer sommige volgen andere vbeten /
 Die de teliooren in een schotel op de tafel setten.

Elke Land heeft sijn usantie /
 Een doet soo / d'ander op een ander manier /
 Daarom moet gy met zedige contentie /
 Dat elke gewoonte schikken al u bestier /
 Veel laten de teliooren liggen schier /
 Tot dat de boter en kase vord gegeven /
 Ook neemt mense af in menig quartier
 Telken gezegte / brengende schoon teliooren beneren /
 Sub it's goed dat gy vbeet hoe gy hier mede sult leven /
 En vbat manieren volgen tot alle plecken /
 Soo en sal u niemand begehren.

Het vbatr onmogelijc met goeder gratie /
 Alle manieren of costumen te beschrijven /
 Want nu dagelijc siet men in alles mutatie /
 Alle Landen verscheide manieren deijen /
 Maer vbuildy in dank van alle blijen /
 Volgt elke nae sijn conditie en zedey /
 Soo en sal u niemand beklagen /
 Het zy op Dorpen of in Steden /
 Elken suldy dienen met eerbarhedey /
 Staet altijd bloode hoofde / en seer luttel spreekt /
 Ouerstelike toesiende vbatr dat ied onbreekt.

Dit is het sonderlingste en beste van al /
 Dat gy u tafel altijd vbel gaede plaet /
 Praegende de spijse siet dat u niet en ontvalt /
 Maer heuschelijc en manierelijc daer toe gaet /
 Weest altijd eerbar en blyde van gelact /
 En vbuild vol naer niemands reden hoortey /
 Maer neemt acht op u eijgen saken nae der vbijsen raed /
 Houd u handen manierelijc / en staet niet als doortey /
 Sie elke een door hun ongeschiktheid vverstootey /
 Houd u dog zedelijc niet als jonge vbigten /
 Als u iemand aenspreekt / vbilt hem vbel bezigtten.

Hoe gy den drank ter tafelen sult brengen
 Ten eersten gy sult dien onder een ander niet mengten
 En alsoo in potten op de tafel henen struiken /
 Maer goede orden houden: sonnige setten hun kruiken
 En kannen op de tafel ten eersten gezigte /

Sommige maer potten sonder glazen gebruijken /
 Anderz brengen by een seer digte
 Kruesen en glazen in elke gesigte /
 Ser eersten spijzen seer fracy geschonken /
 Daer den drank heugelijc vord gedroncken.

In 't schenken voor al dog toesiel /
 Dat gy niemand en bestort of besnel /
 Soo sult gy de lieden daer door vverstooten niet /
 Sie noode bestort hebben hun kleezen niet /
 Schenkende siet ook toe dat gy niemanden en let /
 Wilt de kruesen vijnater vol schinken /
 Ende elken sijn glas of kruet vvoorsel /
 Sit doende en vbilt niet seer kloppen of klinken /
 Als iemand kruet vuit is / vbilt ook gedinken /
 Sien vbederom vol te schinken van den drank /
 En geeft het hem vbederom it met sijnen dank.

Siet ook vbel toe ser gy komt in blaemey /
 Dat gy nimmermeer en schinkt met u slinken /
 It dat gy 't doet / gy moogt u vbel schatmen /
 Voor elken die daer mag sitten / vban:
 Ten is geen manier in eenig geschikt Land /
 Met de rechte hand behoort men dat te doen /
 Al doet sulcx menig grovact door onverstand /
 En acht daer op niet / maer vbilt vbesen open /
 Om myn leere te volgen / 't zy avond of noon /
 En vbilt u nimmermeer nae de botheid voegten /
 Maer laet u veel liever het beste genoegten.

Van veel te spreken sult gy u mijden /
 Staet niet en futselt met handen of voeten /
 Als gy iemand vbat langt soo gaet ter zijden /
 Ende vbijkt alle die u ontmoeten /
 Maer bezijpse die u vbat vragten /
 Sie u toespreekt vbilt vrindeijc groetten /
 Voor een lieffelijc tonge kan men elke behaegten /
 Wat oneerlijc is vbilt niet gevbaegten /
 Zonsomme siende plaet vbel gaede /
 Wat'er gebrek is 't zy vvoeg of spaede.

Soo lange sult gy laten staen het soutvat /
 Tot dat den kase gelangt vord met eere /

Of volk taeten / volatjen / naer schouwt dat /
 Indien datter komen appelen / noten en peizen /
 Want iemand daer toe mogt begeizen /
 Tot snijten men gemeijnelijc sout geniel /
 Maer tot den katse mag men t'ontweizen /
 Om al 't tijt id / en dat u den vbeerd gebied
 Se spijse op te nemen / en verdoest niet /
 Maer vbilt terstond sonder eenig verzecken /
 Se tafel vbeder van de spijse ontdecken.

Ontdekt de tafel in sulker voegen /
 Soo gijse gedeekt hebt eerst te voren /
 Oecent af de schreken die'er zijn mogen /
 En dan den tafel zing met de telvoeren /
 Gaer naer d'ammelacken met brood verkozey /
 Is 't dat het den vbeerd alsoo behaegt /
 Siet dat het u niet en ontvalt ende blijft verloreyn /
 Maer elk op sijne behoorelijcke plaetsen draegt /
 Gaer 't gezeynigt mag vborde en gewaegt /
 Ende vbilt dan vbeder aen de tafel keeren /
 Of den vbeerd iet van u mogt begeeren.

Maer voor alsoo en vbilt niet vergeten /
 Gan nog te danken den heere hier voren /
 Want het behoort dat men naer den eten
 Een schepper van alle sal prijsen en loven /
 Het zy in dorpen of volc in steden /
 Van alle sijn mildelijcke genaede /
 Sie sulke niet en doet / hy vbord verschoven /
 Al 't niet vbeerdig gods groote vbedaden /
 Word het u belast en zijt niet beladen /
 Staet op u beenen / en vbilt u handen te saemen leggen /
 Ende alsoo sult gy mogen seggen :

Weg danken u heere Almagtig vader /
 Van al u barmhertigheden seer groot /
 Sie gy ont getoont hebt allegaeder /
 Spijssende ont allen met bier en brood /
 Wy bidden u heere met herte devoot /
 Verleent ont alle door uwe gratie
 Het brood onser zielen in den nood /
 Behoed ont al van 't vjands tentatie /

En

En vbilt den heere tot aller statie /
 Hier accoort / peijs en vrede geven /
 En naer desen tijt het eeuwbig leven.
 Hoe hem een Jongeling houden zal aen een Tafel
 genoot zynde.

Maer id 't dat gy selver zijt tot een maektijd
 Geroepen / en toest niet over u ure /
 Maer maekt dat gy in tijt daer vbel zijt /
 Handen ende aenschijn vbel te voren
 Verbassen klac / suiwer ende puter /
 Se nagels gekort aen beyde de handen /
 Voben mond gezeynigt van quaeden geure /
 Op dat men niet en rieke u tanden /
 Want dat geheel vbaer t'vber schanden /
 In 't huijs komende ten eersten ontmoeten /
 Sult gy den vbeerd met sijn gasten groeten.

Oigenoode gasten en sult gy niet mede brengen /
 Oock hebt gy honden en vbiltse niet med' leijden /
 Het vbaer schande te doen sulke dingten /
 Sub en vbilt nimmermeer iemand daer bescheijden /
 Sie daer niet geroepen en id oft volc gebeden
 Van den vbeerd tot al sulken stonde /
 Van alle vbaerzighen vbilt u ontkleeden /
 Want aen een tafel geseyd in 't ronden /
 Behoort men vvolijc te zijn en bly van monde /
 Sub vbasshende u handen vbascht volc u herte
 Van alle inwendige droefhenen en smerte.

Het voorsitten en sult gy niet verkiezen /
 Maer neemt de plaetse die u vbord gewbesten /
 Vott gy anderz gy soud daer met verliesen
 Alle u eere / ende vborde mispresen /
 Van die daer present mogten vbesten /
 Seggende dat gy onbeschaemt zijt in 't doene /
 Sub laet eenen anderen voorsitten mitb desen :
 Ende zijt liever de laeste mijn verzoene /
 Het zy by avond of volc by noene /
 Want 't geschied vbel ende 't id nae mijn vermaen goed /
 Dat den eersten geseten vbeder opstaen moest.

P

R Egt op sittende soo sult gy leggen
 Beide u handen neffens u telivore /
 Voet gy anderz men sal u naerseggen /
 Dat gy eenen grovatert zijt of doore /
 Sie met de verkenb gegaten zijt ten choore /
 En wibe maeltijd gehouden agter de vbagten /
 Sub vbilt u vbagten altijd datx doore /
 Maekt dat gy elke moogt behaegen /
 Oft anderz sal men over u ruiterheijd klaegen /
 Want het staet vbel ende 't id volc rietelijc /
 Den een tafel te sitten maniereelijc.
O Ok sult gy u voor al nog miijden /
 Dat gy met u ermen niet en sel
 De gene die u sitten ter zijden
 W geenen voor een ander niet en sel /
 En sit met den lijve niet geboogen /
 Nog geve id u al dese vbel /
 Eet bloodb hoofdb / vbilt 't den vbeerd gedoogen /
 Maer vbilt hy niet / gy sulste setten mogen
 Weder op u hoofd nae mijn vermeten /
 Anderz behoort een Jongeling bloodb hoofdb te etey.
A Ls gy nu aen de tafel geseten zijt /
 Soo sult gy te saemen met handen te gaeder
 W Gebed spreken tot God gebenedijd /
 Dankende hem als een goeden Vader /
 Van dat hy u verleen door sijn minnelijc ader /
 Wilt niet slagten de stomme beesten /
 Sie niet en kennen hunnen vbeldoender /
 Maer gy alle als redelijc geesten
 Sult anderz doen / minsten met den meesten /
 Looft den heere als een Schepper verheven /
 Van den kost en den drank die hy u moet geven.
I S 't dat u een serwette vbord gelangt /
 Of eenen doek om te vaegen u handen /
 Siet dat gylt op u linkc schouder hangt /
 Of op wben slinkden erm / naer 't gebruijc der landen /
 't vbelc gy vry volgen moet als den vballanden /
 Men sieste volc op den schoot spijen van jong en oud /
 Sit moegt gy volc vbel doen / maer eer gy komt in schande

Alle ongeschiktheijd dog neerstelijc schouwt /
 Dreemde manieren niet te seer en betrouwt /
 Men sieter dagelijcx soo veel oprijfen /
 Nogtand zijn vande d'aldermeeeste te prijfen.
H Et dunkt sommige te staen seer vbel
 Hun handen te leggen naer hunnen vbillc /
 't id nogtand der vbijsen bevel /
 Want de handen behoort men te stille /
 Maer de selve en achten op keerb of vbillc /
 Al vbat sy doen dat moet vbel zijn gedach /
 Nogtand om u te houden nyt geschille /
 Soo luijstert altijd naer dit vermach /
 Laet de hooverdige 't hunnen bestach /
 Sy doen somtijdb (men hoeret niet te vbijsen)
 Saer sy groots schande af krijgen.
H Et id volc schande met elleboge te steunty
 Op de tafel of op de handen te stecken
 Ergent in: vban van alsulke deunty
 Soud gy begetet vorden en vbetken /
 Maer die vogen van vouderdom lekty /
 De leden slap zijn / van naturen krank /
 Alsulke en sal men dat geen schande spreken /
 Want die mogen sitten na hunnen dank;
 Maer gy die nog jong zijt houd u bedvbank
 Van sulke dingen / vbilt dit vbel onthouden:
 Dat de Jongerb schande id staet vbel den vuden.
M Et de regte hand soo legt u messe /
 En set daer wben pot / maer aen d'ander zijde
 Soo legt u brood nae der vbijsc lesse /
 En voor al siet dat u met vbel ter tijde
 Schoon gewet zy / op dat het vbel snijde /
 Met een scherpe met behaelt men eere /
 Het brood snijd rondom niet in 't vbijsc /
 Al doet dat menig Edelman of heere /
 De sulke en achten op regel oft keere /
 Sy doen al vbat hun herte genoeft /
 En meijnen dat hun alle ding vbel voeft.
W Agt u voor d'eerste te vbeten
 Den de spijse te roeren om te ontginnty

Want dat toebehoort den vbeerd geprefey /
 Sie de eere daer af moet genietey /
 Het vbaer schande iemand (nae mijn verfinney)
 Eerst aen de spijse snede daer hy genood is /
 Maer den vbeerd gesneden hebbende de eerste winney /
 Ende u om voorsnijden doet gebieden /

Laet hem nog voorsnijden als zijnde gevbid /
 W overhoofd / daer naer moogt gy / sonder verminney /
 Soo veel als gy begeert vryelijck snijden.

Voor al gevbent u te eten zijnelijck /
 Op dat gy u selven nog niemand en besmet /
 Want het is eenen Jongeling schande gemijnelijck /
 Dat hy lippen en vingeren maekt vael /
 Het komt vbel dat men 't doet al te met /
 Maer hem nouw te vbagten staet seer vbel /
 Al is 't daer menig luttel op vael /
 Voet gy Jongerd nae der vbijsen bevael /
 Want soo gy u gevbend / soo suldy snel
 W altijd houden t'elken gevbeste /
 In alle dingen liefst het beste.

NDe souppe oft eenige pottagie
 Waght u sonderlinge te drincken terstond /
 Want dat en vzeugt aen 't lichaem geen conragie /
 Ende het is boven al seer ongesond /
 Wette vingeren en steekt niet in voben mond /
 vbant 't soude quaetlijck staen voor die daer zijn geseten /
 Gebruijck daer toe u servette goed rond /
 En vaegse daer aen als sy vet zijn van eten /
 Het vbaer schande soud gy dat vergetten /
 Etende en sulct gy snoezen oft slozpen /
 Gelijck menig plompacert doet op de dorpen.

TBeste nyt de schotelen en sulct gy niet haelen /
 Maer met 't gene dat voor u ligt laet u paijen /
 Ook vbacht u eenige schotelen of schaellen
 Om het beste stuk voor u te draeyen /
 Het zy volk venesoenen oft volk van vbaeyen /
 vbant het is schande voor elke die 't siel /
 Ja een siegelijck soude u daerom vermaeden /
 Sub al doet dit iemand en volgt dit niet /

Subord

Ward u gelangt van iemand ied /
 Soo van pasteyen of lekker morceelen /
 Den om sittende vbilt ook mede deelen.
Nimmermeer en sulct gy u verklecken
 Met u med in de schotel te tasten hier en daer /
 Om alsoo het beste beetken te soeken /
 Want iemand mogt vragen / vbaer tast gy naer?
 Soekt gy ons te verassen al te gaer?
 My dunkt gy ons allen te schalk zijt /
 Dit vbaer u groote schande voorvbaer /
 Sub draegt vorge dat gy u altijd
 Voor sulct ongeschiktheid over tafel mijd /
 Ende doet veel liever nae mijnen raed /
 Weest te vreden met 't gene dat voor u staet.

Is 't dat u iemand van de gasten vbilt langten
 Eenem lepel vol lekker spijssen /
 vbelt gy met de vingeren niet en kont ontfangen /
 Oetent op u telvoore manierelijck als den vuisen /
 Of eet het met den lepel / maer en laet op u niet vuisen /
 Van sulct gy hem den lepel gereijnigt vbeder geven /
 Vankende hem grootelijck / en (op dat men u mag vuisen)
 Alle de gene die u sitten beneven /
 Veijed van elke mede: vbant het boven schreyen
 Wel voegt voor alle jonge engienten /
 Den omsittende somtijds voor te dienen.

Nogans moet gy u vbagten voorvbaer /
 Voor te dienen ander Man vrouvten /
 Besonder als de Man zijn daer /
 Want dat mogt vbist oft quaed vermoeden vrouvten /
 Laet den man selfs sijn vrouvbe dienen /
 Siend vry een ander die u ontrent is /
 Rog sulct gy ook voor te dienen schouvbten /
 Sie daer meerder als gy bekent is /
 Den sulcken voor te dienen den vbeerd gevbent is /
 vbant dien mag sijn gasten naer believen /
 Van alle spijse voorsnijden en gezieven.

MEt u med voorsiet u van zout als de vbijsen /
 Oiet met de vingeren / naer der grovactes zede /
 vord u ied geboden / vteesch oft ander spijse

Q

Dat gy niet en begeert / gy sult het met eerbarthede
 Manierelike vbeijgeren / niet als Clitiphos dede /
 Troond u beleefdhelijc / vbilt gy prijs voorvoore /
 Maer is 't dat hy u niet en laet met vrede /
 En u presentteert gelijc van te voren /
 Segt vriendelijc / mijn vriend nijverkorich /
 Ik en begeere het niet / ik bedanke u seere /
 Dat men niet en begeert mag men vbeijgeren met eere.

O Wer taetsel sult gy schouwen altyd
 In u seruet oft anmelacken te steken /
 Hoofd / ezmen oft beenen te krouwen volc mijsd /
 Gy en sult volc niet verhaelen iemands gebreken /
 vwant daer nijt komt ligtelijc / soo 't is gebreken /
 Twijft en twbedragt vbeerd om te verfoeyen /
 vbilt u vbagten heijmelijc te spreken /
 Op dat niemand daer door krijgt quaet vermoeden /
 Maer zijt gy mild van tonge soo vbilt u hoeyen /
 Dat gy niet en vneemt iemands naem en saem /
 Voor vbel spreken vbord men elken atngenaem.

N Iemands raeden en sult gy schenken /
 Nog volc onder een ander vboorden pratten /
 't vbaer schande dat gy zoud spreken te voren /
 Eer een ander sijn reden hadde gelacken /
 Een ander vboorden sult gy neerstig vaten /
 Ik 't dat sy u tot stigtinge soude mogen vbesen /
 Zijt scherp in 't hooren / en spreek by maeten /
 Soo ont leerd S. Jacob den Apostel gepresen /
 Laet een ander het hoogste vboord voeren midt desen /
 vwant een Jongeling soo 't den vbijsen behaegt /
 En sal niet spreken voor dat hem vbord gevraegt.

I S 't dat u iemand vbat vraegt dat gy niet verstaet /
 vbiijgt een vbiijng / en vbilt u vbeijssen vbat /
 Ik 't dat hy antvboord tijst / segt dat hy u laet
 Ter twbede reijste nog een hooren dat /
 Midt gy 't ten eersten niet vbel en hebt gevat /
 Maer als gy nae sijne vbraege hebt gehoord /
 Steeft een kortte antvboord / goed en plat /
 Dat gy niemands reden onvoltynd en verstoort /
 Want het staet quaelijc soo den vbijsen Man leerd gevlid /

Ende het schijnt dat men in 't spreken seer greeft is.
O rse Doorvader in tijden voorleden
 Hielden het Brood in grooter vbeerden /
 Over als de geboonte is) nog heden /
 Het Brood kuffende vbeerdelijc te aenveerden /
 Als men dat opneemt van der aerden /
 Sie daer op treden vonten vbaeragtig
 Onverstandig te vbesen als Mujsen en vbeerden /
 Want 't is) het gene daer vby by leven kragtig /
 Daer door vby volc moeten vbesen gedagtig
 Onsen Schepper en heere verheven /
 Sie ont alle daer by gunt het leven.

M Et u tanden en sult gy in 't brood niet vijten /
 Maer sijnd het met u met (nae der vbijsen raed)
 Oemant en sult gy sijn gebreken verovijten /
 Maer denkt veel liever op u eijgen quaet /
 Voet iemand over de tafel ied dat hem mistaet /
 vbiijgt / en denkt dat vbil ik vbel onthouven /
 Mistact hem dat / soo vbil ik tot mijnder vaet
 Mijn beste doen om sulck te schouven /
 Want naermaet mogt my het selve vrouven /
 Denkt dat / en desen in u herte draegt /
 Sie hem aen een ander spiegel / die spiegel hem saegt.

E t haelt nimmermeer van iemands telivore
 Se spijste die hy voor hem heeft gesneden /
 Laet elk 't zijn / eer hy hem dieb stoor /
 En zijt gy met het vbel te vreden /
 Het vbaer onbeschoufthelijc / en grote onzed /
 Van iemands telivore de spijste te haelen /
 Als of op die tafel tot die steden
 Niet genoeg en vbaer in schotelken of schaelen /
 Sy mogen 't doen die vbillen / maer sy vbaelen /
 En volgt het niet / vbilt u naer mijnen raed voegen /
 Laet u met 't gene dat voor u staet genoegen.
Nimmermeer en sult gy in Brood soppen
 In eenige kroesen of glazen /
 Met u met en sult gy volc niet kloppen /
 Want gemeijnelijc doen dat de vbaese /
 Sie altyd sitten en kloppen en raeten /

Hun soetheit betoonen sy met alsulke kueren /
Want de sotten sonder die diers waeten
Den een tafel niet en konnen gedueren /
Ou siet mensse d'ermen en de beenen rueren /
Bedriepende sotte grillen meniger tieren /
Eenen sot kent men aen sijn manieren.

U Wingeren en sult gy niet bekeken /
Olog met u tonge u telioore waegen /
Want elke een daer mede soude geketen /
En 't waer schande voor de gene die 't saegen /
En op dat gy u in alle manierenlyke moogt draegen /
En wilt dog niet gelijck de Oyeaerts eten /
Sic hun spijse al sloekende injaegen /
Maer eet manierenlyke / schouwt plomp vermeten /
T zal u eere wesen voor die daer zijn geseten :
Eet wat u gelangt wurd van groot of kleene /
Aemt dat met de vingeren alleene.

M Et u vingeren en sult gy in de schotel niet tasten /
Maer haelt het met u met dat voor u leyd /
Al saegt gy 'er die daer niet op en pasten /
En acht sulck niet / maer volgt de geschicktheid /
Daer gy aen gebeten hebt / en wilt dat niet onbescheyd /
Al de wcompaerts wbederom streken niet
In eenige schotel met spijssen bereyd /
Ja wat spijse gy hebt gehandelt siet
Dat gy een ander voort niet aen en bied :
Want het staet quaelyke (soo elke mag wbeten)
Den een ander te geven daer is) af gebeten.

A l is iemand wat snijdt van eenige spijse /
En langt hem terstond u telioore niet /
Want dat waer schande naer 't seggen der wijse /
Sub en doet sulck niet eer dat hy 't u bied /
Of 't mogelijck voor een ander waer die hem aenstaet /
Al oft gy hem het selve wbidde ontzekken :
Ja den woorznyder selfs / als sulck geschied /
Mogt gy daer door tot spotten wverbekeken /
Soo dat hy wbe onbeschaemtheid soude ontdekken /
Want woorwaer gy en kont met eeren /
Dat men u niet en bied / begeren nimmermeer.

Dat

D at gy half geeten hebt en haelt dat niet
Weder uft wben mond / want het waer schande ;
Af geeten beender oft desgelijcke ied
En wborst niet onder de tafel / maer in een mande
Sic daer ergens staet om alderhande
Overschot van spijse in te leggen soo 't behoort /
Of en isser sulck niet / wbilt als de waliande
Dat leggen op u telioore / en wbagt u voort
Boven al (op dat gy niemand en stoort)
Se beenderkend met u tanden te knaegen /
Maer gebrijkt daer toe een met ten allen waegen.
M Et wullen mond en sult gy niet spreken /
Maer u spijse sult gy eerst wbel inhaelen
Want daarom sult gy wborsten bekeken /
En 't waer groote schande sonder saelen ;
Over tafel zijt eebaar in taelen /
Want het staet seer fraey een rede te wverieren /
Maer sommige dunckt het hier wverschaelen
Eten en drinken als grijpende dieren /
Van veel spreken sy haer tonge wieren /
Al die nergens af en maeken mentien /
Tot eten en drinken is) al hun intentien.
H oud u manierenlyke ten allen tijden /
Wagt u tonge van veel ydel te praeten /
Wilt u vogen niet draeyen ter zijden
Wat andere doen of mogen laeten /
Want het is) schande boven maeten
Over te klyken wat een ander doet /
En doet het niet / want elke soud' er u om haeten /
Siet altyd voor u met grooter vromed /
Al dunckt het u op een ander wbel te zijn soo goed /
Zijt te wreden met 't gene voor u is) geset /
Soo sult gy den wbeird behaegen te wsel.
O ver tafel behoort men wrolyke te wbesen /
Niet wroomen / slaypen of fantaseren /
Sic andere doen hy is) wbeerd mispresen /
Een elcy gelaet kan 't geselschap festeren /
Maer die daer sitten soo hard als wbeeren /
Daer en kan hem niemand by wberlijden /

R

Ook en mag men daer niet roepen of gebeeren /
Maer vrolijk zijn: als 't past by tijden /
Alle overdaed behoort men te mijden /
Want overdaed elk magse wel schouwen /
Het staet seer quaetlijk voor Man en Vrouwden.

Vel menschen sig alsoo op maeltijden
Opvullen met drank ende volk met spijsen /
Dat sij kunnen niem moeten wijtvijsen /
't Welck schande is ende seer te misprijsen /
Wilt altijd manierelijk eten by maeten /
Spijst de natuer te goeder wijzen /
Want ligtelijk sal sy haer genoegden laeten:
Weel eten en drinken wilt dit watten
En is de natuer nimmermeer goed /
Het beswaert het lighaem ende maekt quaet bloed.

Het staet seer quaetlijk ende onmanierelijk
Alles op: te eten dat voor hem leeft /
Selijk sommige doen seer gieriglyk /
Die al op: eten dat sy vinden bereijdt /
Eenen Jongeling behoort te eten met bescheit /
Manierelijk / niet inhallende groots brocken /
Selijk de honden doen / soo elk wel weet /
Die hunne spijs seer gieriglyk opslokken /
Weel menschen alsoo hun opsloppen /
Dat sy nouwelijke en weten waer dueren /
Ja dat kunnen wijl dunkt te scheren.

Voor al en wilt u dronke drinken niet /
Want door dronkenschap komt kwygheit /
Voor dronkenschap / soo men dagelijck siel /
Brengt menigen man sijn lijf in gagheit /
Ick prijst eenen maeltijd sonder oragheit /
Wilt liever ied anders voortbrengen /
Op dat gy ieder aendoen moogt couragheit /
Komt het te pas wilt liever singen
Een musick: liedeken sonder bedwingen /
Soo doende sult gy elk: een gheugen /
En den weerd met sijn geselschap verheugen.

Het is de Jongere goed en vol gesond
Dat sy manierelijk nae hunnen dorst drinken /

Met veel eten en drinken / ik seg het goed rond /
Kan men sijn natuer ligtelijk drinken /
Want daer van krijgt men nae mijn bedinken
Bewende handen en een quaet gesicht /
Weel eten en drinken doet den adem stinken /
Het doet de ogen loopen / al acht men 't licht /
Se tanden boten / die nu staen digte /
Het maekt de sinnen te seer onrustig /
Ende het doet vergaen elke leuen lustig.

Een gy drinkt wilt den kost wel door: knouwen /
Ende wiken mond met de serwet afdroogen /
Het glab sult gy fray in u handen houden /
En drinkt soberlijk naer u vermogen /
Oiet inhallende groote dronkerds togten /
Het welck schande waer voor alle de liden /
Drinkende soo houd manierelijk u vogen /
Ende wilt hier of daer rondsom niet sijn /
Sien gy het gebrogt hebt wilt het dan bidden /
Maer is 't dat elk een glab voor hem heeft
Zoo en is 't niet noodig dat gy 't wike voort geeft.

In het drinken en wilt niemand bedruipen /
Bestorten u selven / ofte ontsijn maeten /
Drinkende en sult gy sloppen oft snijpen /
Ook sult gy u wagen voor alle laken /
Dat gy niet en drinkt met volle haeten /
Want dat waer by ieder te misprijsen /
Het weerde kost en drank sult gy volk niet laken /
Maer u selve daer by verlijpen /
Ja hem alle eere daer voor bewijzen /
Want iemand kost te laken waer schande /
Oiet alleen hier / maer volk in alle Landen.

Socrates / eenen seer ouden Philosoph /
Wilde nimmermeer den pot eerst aenweerden /
Hy gaf sijne begeerte noyt dien vorlof /
Maer liet het eenen anderen doen / die 't begeerde /
Dese leere / gij Jongere / houd in weerde /
En is 't dat iemand van de gasten aldaer
V meer wilt doen drinken als gy kont herden /
Met eeren sult gy het weigeren voorwaer /

Laet hy niet af / segt vryelijc sonder gevaer /
 Dat het schande is eenen mensch nog jong van jaeren
 Met veel tungen om te drinken te besvaren.

Is 't dat gy siet dat den maektyd niet en end /
 Bedankt den vbeerd en die daer zijn present /
 Maer is 't dat hy u geeft geen consent /
 Segt dat gy eerstond sult vbedeckeren /
 Maer is raede u dat gy u fhuysvaterds vbeend /
 Al is 't ook sonder hun begeiren /

Want dat mag eenen Jongman doen met etten /
 Het is u meerder eer dat gy vroeg opstaet /
 Als dat gy blijft sitten tot dat elc gaet.

NW vbat over tafel gedaen oft geseyd vboord /
 Dat en sult gy elderd niet vertellen /
 Want het is schande dat op een ander verspreijnd vboord
 Wat men gehooft heeft onder goede gesellen /
 Sie sulcx doen verdienen vbel tobes belten /
 Op dat men hun als klapperd mogt aenschouben /
 Sie alle gebroke vboorden metten /

Ja ganschelijc niet en konnen by hun houben /
 Sy vbaeren vbeerd (om dat sy niet dan quaed en vrouben)
 Dat men hunne keelen met een koorde sag toesnoeren /
 Soo en souden sy hunne valsche tonge niet meer roeren.

Hoe eenen Jongeling alle spysen ontginnen zal.

MEn gebuijct nu ter tijd menigerhande manieren
 Om alle spijse seer sraey te ontginnen /
 Het is ook konste ied vbel te quateren /
 Vatom sult gy dit vbel versinnen:
 Om soupe te etten / is sy koel of heet /
 Creemt eenen lepel die gy daer moogt gevbinnen /
 Want sy gemeijnelijc daer toe liggen geres /
 Maer over eenen lepel en vbilt met onbescheet
 Niet tobet mael etten / en doet dat sonder sloepen /
 Op dat gy niet en slacht de plompaerde op de doepen.
Is 't dat u voor geset vboord peper of zij /
 Snijdt die stukken vbrood op u telvoort /
 En neemt op elc ter goeder vbij /
 Tot dat gy genoeg hebt / siet dat hem niemand en stooze
 Voor vbe plomphijnd / oft u acht voor eenen doore.

Om

Om een vbeek Ey te etten snijdt u vbrood lankagtig /
 Doorstet u van sout: En dat men over al hoor
 Van u geschiktheid / opend met den eersten slag sagtig /
 En pekt het niet met de vingeren / maer zijt gedagtig
 Dat het schande vbatr ergens te hoorren vertellen /
 Sult gy het alleenelijc met vwb med schellen.

EEn vbijg sout sult gy daer op stroeten /
 En dan sult gy het vovenste inhaeten /
 Se kanten sult gy met vwb med schroeten /
 Soo en sal u de reste niet faten /
 Maer siet dat gy 't niet en maekt tot schaelen /
 Want dat vbatr schande voor die daer zijn geseten /
 Wijt u handen en laet het ook niet daeten /
 En soo lang als gy daer aen sult etten
 Moet gy geheelijc het drinken vergeten /
 Vatr natr / gelijc menige seggen /
 Sult gy het vbeder geheel in de schotel leggen.

Is 't datter een vbepe voor u staet /
 Soo sult gy de vbatrde rondom afvinden /
 Snijdende daer eenen kerf in / nae vbijten raed /
 Sult gy 't eerste stuk voor te dienen miiden /
 Het gesouten vbleesch sult gy over vberd snijden /
 Het vet met het mager / alsoo 't behoort /
 Wilt gy met vutvot iemand verbliden /
 Met een med sult gy nemen naer mijn vboord
 Wat goeds wijt de schotel / en dienen 't voort /
 Maer voor al en vboord dit niet gesvbeten /
 Heeft elc dat voor hem is gelegen.

EEn vaurisse of vborst snijdt in dry stukken /
 En 't middelste diend voor als een present.
 Van eenen haet sult gy het vbleesch afvinden
 Met vbe vingeren sonder med als partinent /
 'T hoofd van een vbild vbij seer excellert /
 Begint aen den hal; aengaende een Capoen /
 Afhouvende den hal; ten halven ontrent /
 Sult gy dien aen den vteugel beginnen vntoeten /
 Creemt van een vaster met vensoenen
 Het seetel en ontgintse in 't midden / maer voor al
 Doorstet u van een goed med / dat u daer toe dienen sal.

S

Is 't dat u gelangtbord een vette schouwer /
Ontginsse ter zijden / daer 't sonder een is /
En een kalfsch hert / of het groot oft klein is /
Wilt eenen kerf niet verre van den steert snijden /
Soet alsoo met het Conijn / dat seer reet is /
Gelyk met den hase tot allen tijden /
Brekende in 't midden. (oft om geen verwijs te liden)
Breekt maniereijk van een de ledty /
Want soo doende sult gy 't niet schenden.

En Braedwerken gelyk 't hoofd van een vild vry
Den den halve te ontginnen hond in u gedagty /
Maer quam het agtste quartier by u te zij /
Maer en sult gy op geen seker platste agty /
Wilt in alles de goede discipelen slagty /
Seer neerstelyk leerende t'wber tere /
Soo en sult gy over u hooren geen klagty /
Maer by elk een sonder schande verkeerdy /
't is een grote tere ied te vullen leerdy /
Maer hem schamen te leeren dat men niet en kan /
So seer grote schande voor alle may.

Alle gevogelte sult gy ontleeden
Gelyk den Capuyn / aen den vengelt meetst /
En dan voort aen de dye benedy /
't en vater een vink oft kleine beest /
Siet diend men geheel voor en ongeteest /
Maer alle vogelen die om te maeken goede eier /
Rout vorden gebracht op eenige feest /
Als vanden / vanden / kraenen menigerter /
Siet snij men maer een klein kerfken fier /
Voren op hun dorst met vry verzinny /
Soo doende sal elk vobbetenschap beminny.

En Quakel vaftey nat vonde manieren /
Sult gy in 't midden seer fraty doorsnijden /
Van en moogt gy maer v een helst quartieren /
Pienende daer af die daer sitten ter zijden /
In 't doorsnijden sult gy u altijd mijden /
Op dat gy niemands spijse te seer en deert /
Maer diend geschiktelijk / nu en dan by tijden /
Sien gy siet dat ergens af begert.

Als nu het fruit komt / vilt een appelken schellen /
En geeft elk een quartier / vefende beest /
Met den kach en sult gy niemand quellen /
Al is 't ook datter niemand by hem en heeft /
Want van den kach men geensints voort en geeft /
Van die hem tiffchen oft daer naer vragty /
Op eenen volderam vbat aerdig vbeest /
En geeft elk eenen om hem te behagty /
Wilt onderusschen iet lieffelych gevaty /
Maer men om lacht / om droefheid te krenken /
En vilt somtyd een dronkpoten schinken.

En vilt somtyd een dronkpoten schinken.
Al viffelt niet / gy sult vorden gepresty /
't is dat gy u herte hier vilt mijen /
Maer doet gy anders gy sult gelaster vbeten /
Van onbevefheid sal men u betuigen /
Hond maer in 't spreken / en ook in 't vbeten /
Somtyd moogt gy vbel vbat nitvob verhaelen /
Maer men vengd en vrolijheid door mag verkingen /
Het staet somtyd vbel vbat vrolijke te taelen /
Want sulke doet alle vbatre gepijfen daelen /
Maer vilt dog vbel agten op dit goed vermaty /
Op dat gy met tere van een tafel moogt opstaty.

Hoe hem eenen Jongeling houden zal in syne
Slaep - kamer.

In u slaepkamer sult gy altijd stil vbesen /
Hebbende alle behoorelyke schamen voor vogen /
Laet geene ydelheid uyt vben mond komen gezey /
Vog geen onteerbaarheid en laet u herte gedvoogen /
Seene onbehoorelykheid en vilt vervoogen /
Denkt dat vben God en vben Engel siet /
Siet u moogt straffen van onteerlyk poogen /
Voor hem en kan verbergen vbesen niet /
Vnd vbat u vbel van te bedrijven sulke iet /
Maer zijt dog eerbaer / vilt schamen beminny /
Gelyk op de stratten soo in u kamer binny.

Zegt altijd schamel en eerbaer van gevoed /
Vt schamen komt gezeyn alle goed /
Schamen staet vbel aen jonge iugden /

In ſchaemte hun Godd Engelen verzeyghen /
 Schaemte doet den boofen vijand vlijcken /
 Schaemte brengt menigen menſch in d' eeuwige vzeugden /
 Schaemte doet d' onteerbaerheijde uijt den menſch ſtrijcken /
 Schaemte voegt ſoo ſoel den armen als den rijcken /
 Schaemte is aller deugden voedſter /
 Schaemte is voor de ſonden een behoedſter.

NW als 't tijd is om ſlaepen te gaen /
 Doet u Gebed tot God met vboorden kragtig /
 Dat hy u vergeve dat gy moogt hebben miſdaen /
 Tegen hem dien dag / op dat hy almagtig /
 W armen menſch door ſijn genade kragtig /
 Een aenſtaenden nagt volc vobilt vervaeren /
 Door quade bekoringe / en voor den vijand pragtig /
 Sie u alſdan moogten komen vervaeren /
 En van een onvoorſienige dood vobilt ſpaeren /
 W herte inwendig tot hem vobilt ſtrecken /
 Wie ſlaepen gaet en vbeet niet of hy ſal ontvbecken.

SEgt o God den vader al verheven /
 Vergeeft dog al mijn ſonden vbaer /
 Sie ik arm ſondig menſch hebbe bedreven /
 Binnen den dag in 't heijmelijck oft openbaer /
 Weeft genadig wben voodmoedigen dienbaer /
 En gedenket niet de ſonden mijnder jeugd /
 Vervaert my deſen nagt van alle gevaer /
 En verleenet my eenen ſaligen morgenſtond der deugd /
 Op dat ik hier naemalck in de hemelſche vzeugd /
 Met u heijligen by u mag verſaemen /
 Voor Jefum Chriſtum wben Sonc / Amen.

Spreekt ook u datgelijckſche vriegte om te verlijgten /
 En te ſuijveren u herte van ſonden groot en klein /
 Het is niet noodig dat menſe u ſtelt in diecht /
 Segt gelijck ſy u geleet is in 't gemeijn /
 Niet babbelende / maer uijt devotter herten certeyn /
 Met wben vader noſter en u Gelovve kragtig /
 Zoep volc Mariam aen / die Naget reijn /
 Alle wbe vijanden ſal ſy maken onmagtig /
 Want die haer aenroepen is ſy gedagtig.

Leest

LEest u Gebed met een vaſt verzouwen /
 Beveelt u ſelven in de handen des heeren /
 Knieltende voor u bedde met handen gevouwen /
 En op dat den vijand u niet bringe in't verſteeren /
 Teekent u met een kruijch / hy ſal van u keeren /
 Het kruijch haet hy vvoorbaer boven alle dinghen /
 Want hy moet datr door vlieden met ontteeren /
 Daarom ſchouwt hy de ſulke ſonderlinge /
 Sie hen datr mede teekenen om hem te vobinghen /
 Gud begeeft u tot ruſte met gevouwen armen /
 Het kruijch Chriſti kan elke een beſchermen.

Iet bedde ligt gemeijnelijck op u rechte zijde /
 Want dan het herte minſt is gegavereet /
 Ook ſomtijds op de ſlinke by tijde /
 Maer meeft op de rechte u diſponeert /
 Op de ydele gedagten dan niet fantaſeert /
 Vanket den heere en u tot ruſt begeeft /
 Van alle vootheijde u herte purgeert /
 Want menig menſch die in vbelluſten leeft /
 En ſlaepen gaende op geen mitval gedacht en heeft /
 Sterft den ſelven nagt / vobilt dog gedenken al /
 Wie vbeet vbanneer den heere komen ſal.

Eglath veel menſchen vavonds ſlaepen gaen /
 Gefond en ſterck / nergens op achtende /
 Sie ſmorgens niet vbeder gefond op en ſtaen /
 Want den boofen vijand de ſulke verzagtende /
 In hun dikmaelck onvoorſienelijck verzagtende /
 Want hy nagt en dag vbaekt om zielen te konnen erwen /
 Gud gy Jongere en zijt de ſorgeloofe niet ſlagtende /
 Maer met ſorgvuldighheijde peijſt hier op menige vberwen /
 Leeft dog datgh oft gy 't nagt moeft ſterven /
 Beveelt u in Godd handen eer gy u tot ruſten ſtelt /
 Maekt altijd u bedde ſoo gy datr op ruſten vobilt.

Wilt in u bedde alle onteerbaerheijde ſchouwen /
 En alle vuylighheijde / oft u naekt verdriet /
 Want voor God en kan men niet verbergen houwen /
 Al mag men door de menſchen verbergen iet /
 Het binnenſte onſer herten hy doorſiet /
 Hy is eenen kender van ieders Conſcientie /

T

Denkt dog oft gy alleen zijt oft niet /
 Dat gy daer ligt in sijn presentie /
 Voet gy anders u naekt een sobaere sententie /
 God vreesst God den Heere ten allen stonden /
 Se vreesse den Heere houd den mensch van sonden.
 Hoe een Jongeling de kortheyd syns levens bedenken sal.

Gedenkt hoe kort is ons leven /
 Niemand en vreet dag / ure nog tijd /
 Die heden gesond is en grootelijck verheven /
 Valt v'anderdaegs dikwils in den dood = strijd /
 God en hebben vby hier geen seker respijt /
 Al't God beliet moeten vby komen /
 In den dag oft in den nacht / daer en daet geen gekrijd /
 't is schroomelijck te denken voor den vromen /
 Hoe haestelijck de ziele van ons vord genomen /
 Die naekt voor den Legter Christum moet staen /
 Daer elk naer sijn vberck sal loon ontfan.

Hey vbaer vbaer die hem op sijn jonckheijde vertrouwdet /
 vbant God en heeft niemand jaeren toegesteijde /
 Daer steruen soo veel jonge als vnde /
 Se dood is soo vbel den jongen als den vnden bereijde /
 God en vbilt u niet verlaten op u jonckheijde /
 Niet vbetende oft gy dag of ure sult mogen leuen /
 Siet dat gy hier alsulck een leuen leijde /
 Al oft gy terstond reden soud moeten geuen /
 vdeijst dat de dood u altijd staet beneven.

Hel kort / segt Sint Job / is 't leuen der menschen /
 Een iegelijck heeft sijn gesette ure /
 Die hier om een lang leuen vbensthen
 Soeken eenen strijd tegen de Schijffuers /
 Alle v'vberelds vbelde en is maer een figure /
 Want 't is al vergankelijck 't zy vvoeg of last /
 Sterckheijde / schoonheijde / 't is al van klinnen dures :
 Gelijck eenen rook van den vierre vbergast /
 Tot is hy dan die op sijn dagen staet.

MEt exempel mogen vby dese kortheyde betoogen /
 Ten eersten de bladercken der boomen aenst /
 't een groeyde / 't ander siet men verdroogen /
 Gesgelijck vook aen de menschen geschied.

Want d'een komt op / d'ander gact te niet /
 Een scheijde van de vbereld / d'ander vbord geboren /
 vby zijn al verderffelijck / al schijnen vby somtijds niet /
 Al staen vby heden als een bloeme nijtvercoren /
 Op eenen vogenblik is onse schoonheijde vercoren.

Al is 't dat een hofken lustig staet en groeyt /
 Met schoone kruydencken rondom gestelt /
 Al is 't dat een boomken seer fraey staet en bloeyt /
 Soo dat daer elke sin en herte naer held /
 Den vbinterd streng en kragtig geveld
 Kan alle de schoonheijde vbel verdriven /
 Dat hoog stond vord ter aerde nedergevelt /
 Dat eerijde groeyde doet hy verstijven /
 Een ding en mag geduerig bliuen /
 God segge ik ('t vbelck vook leert de Schijffuers)
 Dat naer soet altijd vvolgt het suere.

Al is 't dat den vberd veruoest vbat lange /
 In 't eijnde sal hy vbillen vbesen betact /
 Daer sal komen eenen avond seer strange /
 God allen u schulden zijn agterhaelt /
 In sijn rekeninge en mag niet zijn gefact /
 Voor hem en kan men dog niet bedekken /
 Een uren nog tijden zijn toegepact /
 Laet u Jongers hier door verobelken /
 En vbilt dog u bekeeringe niet langer verrekken /
 Bedenkt dog u selven in tijds advijfelijck /
 Die sijn rekeninge vvoeg maect doet seer vbyffelijck.

Van onse herberge is vberd alleij
 God den Heere van hemelijck /
 Een vbelken als hy send sijn dienater certeyn /
 Te vbeten de dood / dan staen vby te besvijcken /
 Al dat menscheijck gemact is van slijck
 Moet rekeninge geuen van goed en quade /
 Edel / magtig / armé van gelijck /
 Het moet dan al komen sender vberaden /
 Daer en vord niets verfbegen voor Gods genade /
 Een ding soo donker of hit staet daer klaterlijck /
 Al vbat vby doen vweet God openbaerlijck.

DW gy jonge herten / die hier seer lustig leven /
 Oittem dog hier altemael wibe speculatie /
 Tot dat gy u selven eerijds hebt begeven
 Tot d' overzelds genoege en recreatie /
 Wilt ook denken op de korte spatie
 Ets levens / soo het schrift maekt ont mentie /
 Ende laet dog waeren des overzelds dominatie /
 Bedenkt de toekomende sententie :
 Schouwbt boose obyshijnd en valsche scientie /
 Eer gy komt in d'uytterste ellende /
T in godde obyshijnd / die obyshijnd is ten ende.
Wilt dan Jongers gedenken als vort /
 Waer tot oby hier op der aerden gebroeft zijn /
 Tot alle verdriet en pijn zijn oby geboren /
 Tot lyden en armoede oby opgegroeft zijn /
 Ont arme nature moet hier getoet zijn /
 Ou slatpen / nu overken / nu eten / nu drinken /
 Ou hitte / nu koude lyden / nu wel gemoeft zijn /
 Ou quaelyk / ten besten sterwen en stinken :
 Gy jonge geestkenen wibit hier op drinken /
 Overzelds vrenghd verzoeyende / ilk raede u voor 't beste /
 Se genoege des overzelds is druck in 't beste.
Wat is de overzeld als mensche wel besiet /
 Schoon van buyten / binnen een geïnfecteert vat /
 Wol leugenen / bedrog / en vort anders niet /
 Geveynst / wankelbaer / een vergankelyke stad /
 Seer ydelyk voorstellende nu dit / nu dat /
 Een onzedelyk en onrechtveerdig overbeert /
 Een Ezel set sy somtijds op der fortunnen rat /
 Een eenen verjaegt sy / den anderen hond sy overbeert /
 Ten eynde slypt sy altyd haeren steert /
 Ja bringt edel en onedel al in eenen trog /
 Ets overzelds vrenghd en is niet als bedrog.
Ons leven is hier een korte glorie /
 Want tot verdriet zyn oby alle geschaepden /
 Se overzeld is eene bedriegelyke consistorie /
 Want sy bedriegt alle knaepen /
 Sy belooft heden hier veel vrenghd te raepen /
 Maer galle geeft sy voor honing te drinken /

Gy laet haer kinderen onvoorints betrappen /
 Die heden gesond is latste morgen in daerde /
 Niemand en sal sy opregte vrenghd schinken /
 Maer bedriegt elk als een valsche adere /
 Die de overzeld bemind / bemind sijnen verrader.
Siet hoe dat sy eerijds zijn gewaert /
 Die hier op de aerden domineert /
 Hunnen tijd is over / vergaen zijn hun jaeren /
 Sy liggen nu in daerde die hier soo braveert /
 Rot wbat den tijd dat sy hier floreert /
 Hun en mogt niet helpen eenig juweel
 Als de dood quam (hoe sy ook rebellieert)
 Sy moesten van de overzeld scheiden geveel /
 Niemand en heeft daer in eenig voordeel /
 Als sy wibit / elk moet komen / daer baet geen konst /
 Want de dood en doet niemand jonst.
Lustige lichaemen schoon en jent /
 Opgeblaesen door groote hooveerdighijnd /
 Als hun leven hier op daerde is volent /
 Worden by mollen en vormen geleent /
 Ende gy Jongers die soo kostelijc toebereent
 W stinkende lichaem / wibit die wel versinnent :
 W hoofden sullen liggen sonder onderseent /
 Wie sal die op 't kerckhof konnen onderkenent ?
 Ende wibit W van d'hooveerdighijnd afvrenent /
 Denkt dat haest ten eynde geloopt is wben kloot /
 Want niet en is'er soo seker als de dood.
Sy en spaert niemand / hoe groot ofte hoe klein /
 Exempelen genot mogen oby daer af leen /
 Patriarchen / Propheeten zyn al gestorven /
 Hoe sterk / hoe wijnd / hoe hoog geprest /
 Niemand en hadde oyt voordeel in desen /
 Wa'er leeft moet sterwen / 't en baet geen arguatie /
 Hoe heilig en hoe deugdelijc van wesen /
 By de dood en heeft dog niemand gratie /
 Als de uez komt / sy en heeft geen voordere spatie /
 Het zy oud of jong / knecht of heere /
 Het moet al voort / elk tot sijnen keere.

Denkt dog hier op / gy aerdsche wozornen /
 Temt u herte / 't wbelke nu seer wbold is /
 Siet u mede broeders zijn g'eten van de wozornen /
 Een wberelds wrengh by hun gestilt is /
 Hun stinkende geraemte dog eens besiel /
 Sie tuijgen dat tegen de dood geen schield is /
 Wre oft minute en wbeet gy ook niet /
 Wilt dit altijd houden in u gedagt /

De dood komt subietelike als eenen dief in den nacht

Hoe menige hebben aen het roter nog de hand /
 De wbelke de dood niet en komt in't gedagt /
 En wlielen nogtans ter aerde sonder bestand /
 Subietelike sterwende / eer sy 't hebben gedagt /
 Sus gy Jongers dog veel betragt /
 Denkt dat wben tijd kort en nu wre ure is /
 W selven alleeneelike als een schaduwbe agt /
 Van eenen hoogen mast neemt ook de gelikenis /
 In't wbatex haest wnt der menschen ogen / wwant gewis /
 Soo is 't met u ook wbatex gy zijt geseten /
 Een suer tijnde doet 't soet wvergeten.

Wat zijt gy dog meer / (als gy 't wbel wvroetijd /
 Als een klein gesekken oft bloemken op 't weld /
 Dat in den somer schoon ende lustig bloeijd /
 Matx in den wwinter seer lichtelike smeld /
 Segt dog eens wbat tijd dat u is toegesteld /
 Gansch geenen: als de dood komt moet gy in daerde /
 Denkt den wwinter is hier die elken queld /
 W schoonheid sal haest komen t' onwbaerde /
 Gy en zijt anders niet dan een kranke gasde /
 De wbelke seer lichtelike kan wderwen /
 Wnt hoe blijder leven hoe droeuer sterwen.

Hoe eenen Jongeling de Uyttersten bedenken zal.

Wilt ook denken op dat woordeel si ange /
 Watx den rekenboek strake wword open gedaen /
 Watx staet men dan in groot bedwange /
 Want alle misdad wword datx gewroken /
 ydel gedagten / ydel wwoorden gesproken /
 Watx gy u ziele hebt mede wbelet /
 Het minste gebod by u gewroken /

Al wbat 't hier wverborgen / 't wword datx ontdekt /
 Wnt hebt gy hier des Rechter thoren wverbet /
 Tene scherpe sententie sal hy wntsprecken onwerschoont /
 Een iegelike sal naex sijn wbercken wworden geloont.

Denkt inwendigen schroom op desen dag /
 De Trompette dogt hem in sijn voren te klinken /
 Staet op gy dooden / komt sonder wdrag
 Ten woordeel des Heeren / datx men met groot ontsag /
 Om rekeninge te geven / wvoor den Rechter sal staen /
 Sie scherpe maenen sal nae des Schrifts gewag /
 Sit laet u Jongers wbesen een wmatx :
 Soet gelike Sinte Hieronimus heeft gedaen /
 En leeft altijd soo gy hier sterwen wbilt /
 Want tegen dien dag en is'er geen schield.

Plijst hier op / gy geesten die onwersaegt zijt /
 Laet des wberelds wrengh van u sijn wderwen /
 Wnt dat gy van den Heere gedaegd zijt
 Om scherpe rekeninge van alles te geven /
 Denkt hoe veel dat gy schuldig zijt geblewen /
 Gy en sult van God geen dag hebben /
 Wre leven is dog geheelike wverschwen /
 Sus en wbilt hier mede geen wdrag hebben /
 Terwylten gy tijd hebt / u rekeninge maekt wbel /
 Sie wbaekt als den Heere komt / die wbaekt wbel.

Gedenkt ook dat den mensch nyt 't wberelds wrengh
 In doodsonden scheijdende / valt in d'wnterst elkende
 Watx een eeuwbig lijden is / en eeuwbig sterwen /
 O Jongers ! oft gy lieden dog eens bedenken /
 Dat eeuwbiglike nimmermeer en zal enden /
 Och dit is grouwbelike / wwant eeuwbig is soo lang /
 Branden / waerden / afgrijpselike schenden /
 In datx al / ook hitte / koude / onwdragelike stank /
 Reyschen / kermen / wiken is al den sang /
 Eijlachs den wuijpel rekent datx het gelag /
 De helische pijn is een eeuwbig geklag.

O het eeuwbig leven speculeert /
 Denkt op de onwntspreekelike glorie /
 Wnt hoe datx elke ziele trumphet

80 DEN SPIEGEL DER JONKHEYD.

Met God in het hemelsch Consistorie /
Men vond voortbaer noijt soo kostelijke Eiborie /
Sy is klaerder en schoonder dan de straelen der Sonne /
Seen penne en soude tot d'eenvige memorie
De hemelsche vzeugd wel beschrijven konnen /
Eene eenvige ruste is aldaer geboonnen /
Denkt hier op gy Jongers / en zijt in deugden roen al /
Die sijn nuytteste gedenkt / seer seelden misdoen zal.

E y a e.

A P P R O B A T I O.

*Den Spiegel der Jonkheyd in geschreven
Letteren, van nieuws oversien, is goed,
ende word in de Scholen toe-gelaeten.*

Max. van Eynatten, Canonik ende
Scholaster van Antwerpen.

compl. 2.

